מעשה

דאָ ווערט אויש דער צייל֗ט אַיין מַעֲשֶׂה נוֹרָא פון דעם גור אַרְיֵה
דאָש איז ה״ה הָרַב הַגָּאוֹן הַמְפוּרְסָם מוהר״ר לִיוָא בַּר בְּצַלְאֵל
ז״ל וואָש ער האָט גימַאכְט דעם סֵפֶר גור אַרְיֵה און נאָך פִיל
טייאֶרֶע סְפָרִים און דיא וועלְט רופְט אִים דער גור אַרְיֵה און ער
איז גיוועזן אַיין קָרוֹב לְמַלְכוּת ער איז גיוועזן אַיין יוֹעֵץ בַּייא דעם
מֶלֶךְ · און איז בַּייא אִים זייער חָשׁוּב גיוועזן · ער איז גיוועזן רַב
און ראש יְשִׁיבָה אין דער שְׁטָאט פְּרָאג יע״א :

МАСЕ

т. е. Разсказы о раввинѣ Гуръ-Аріе на
еврейско-народномъ языкѣ,

ЖИТОМИРЪ
Въ типографіи А. Ш. Шадова.
1865.

16
HARVARD UNIVERSITY LIBRARY

Дозволено Цензурою 4 Августа
1865 г. Житомиръ.

מַעֲשֶׂה הָרַב רַבִּי לִיוָא בְּרַבִּי בְּצַלְאֵל ז״ל וואָשׂ עֶר וָוערְט גִירוּפִין
גוּר אַרְיֵה אִיז עֶר גִיוָועֶן אַיין קָרוֹב לְמַלְכוּת דְהַיְינוּ עֶר
אִיז בַּייא דֶעם מֶלֶךְ פוּן פְּרָאג זֵייעֶר חָשׁוּב גִיוָועֶן אוּנ עֶר אִיז
גִיוָועֶן אַיין יוֹעֵץ בַּייא דֶעם מֶלֶךְ עֶר פְלֶעגְט בַּדַארְפִין זַיין
בַּייא דֶעם מֶלֶךְ אַלִי טָאג אוּנ דֶער מֶלֶךְ פְלֶעגְט זִיךְ מִיט
אִים דוּרְךְ גֵיין אַלִי טָאג שְׁפַּאצִירִין אוּנ דֶער מֶלֶךְ הָאט אִים
גִיהַאלְטִין פַאר אַיין גְרוֹשִׂין חָכָם אוּנ פַאר אַיין גֶעטְלִיכִין מַאן.
עֶר פְלֶעגְט אִים רוּפִין לֵייבִּיל · אוּנ מַחֲמַת אִים אִיז דֶער
מֶלֶךְ זֵייעֶר גִיט גִיוָועֶן אוֹיף יְהוּדִים עֶר הָאט זֵייא זֵייעֶר לִיבּ
גִיהַאט צוּ לִיבּ דֶעם גוּר אַרְיֵה זַיין לַייבּ פְּרַייגְט · אוּנ עֶר פְלֶעגְט
תָּמִיד אַרַיין גֵיין צוּם מֶלֶךְ אָן רְשׁוּת נָאר וָוען עֶר הָאט
גִיוָואלְט דֶען אַזוֹ הָאט דֶער מֶלֶךְ אָן גִיזָאגְט זַיינִי שׁוֹמְרִים ·
אַמָאל אִיז דֶער גוּר אַרְיֵה גִיקוּמִין צוּם מֶלֶךְ בַּייא טָאג עֶר
הָאט נָאר וָואשׂ אָפּ גִיגֶעסִין זָעהִיט עֶר וִויא דֶער מֶלֶךְ אִיז
זֵייעֶר טְרוֹיאָרִיג פְרֶעגְט אִים דֶער גוּר אַרְיֵה אֲדוֹנִי מֶלֶךְ וואָשׂ
בִּישְׂטוּ אַזוֹ טְרוֹיאָרִיג · זָאגְט דֶער מֶלֶךְ אִיךְ וָועל דִיר דֶער
צֵיילִין דֶעם גַאנְצִין אֶמֶת מַיין מִנִיסְטַארִיעָ הָאבִּין מִיר אַרַיין
גִישִׁיקְט פַאפִּירִין אַז אִיךְ זָאל זִיךְ חַתְמִינֶן אוּנ דָארְט אִיז דָא
זֵייעֶר שְׁלֶעכְטִי גְזֵירוֹת אוֹיף דַיינִי יְהוּדִים · זָאגְט דֶער גוּר אַרְיֵה
צוּם מֶלֶךְ הָאשְׂטוּ זֵייא שׁוֹן גִחַתְמִית זָאגְט דֶער מֶלֶךְ נֵיין
נָאר אִיךְ מִיז זֵייא שׁוֹן חַתְמִנִין דֶען אִיךְ הָאבּ שׁוֹן אַיין צַייט
צוּ טָאן מִיט זֵייא וָועגִין יְהוּדִים זֵייא וִילֶן יְהוּדִים אַרוֹישׂ
טְרַייבִּין פוּן דֶער מְדִינָה אוּנ אִיךְ דֶער לָאז נִיט אוּנ הָאבּ

מִיט

מִיט זֵייא וִיכּוּחִים וֶועגִין יְהוּדִים אָבֶּר זֵייא הָאבִּין מִיט מִיר
אַזוֹ פִיל אַיין גִיטַעֲנִית אַז אִיךְ הָאבּ זֵייא שׁוֹן גִיזָאגְט אַז אַ״ךְ
זָאל חַתְמֶנִין דִיא גְזֵירוֹת רָעוֹת אוֹף דִיא יְהוּדִים נִיט אַרוֹ״
טְרַייבִּין נָאר אַזוֹ שְׁלֶעכְטֵי גְזֵירוֹת ׳ פְרֶעגְט דֶער גוּר אַרְיֵה וִויא
לִיגְן דִיא פַּאפִּירִין זָאגְט דֶער מֶלֶךְ זֵייא זֶענִין פַאר חַתְמִית
מִיט מַיין חֲתִימָה בַּייא מִיר אִין שַׁאפְקִילֶע אוּנ דֶער גוּר אַרְיֵה
בִּיט זֵייעֶר דֶעם מַלְכוּת עֶר זָאל צוּ רַייסִין דִיא פַּאפִּירִין אָבֶּר
דֶער מַלְכוּת זָאגְט עֶשׁ קָען נִיט זַיין אִיךְ הָאבּ זֵייא שׁוֹן צוּ
גִיזָאגְט ׳ אוּנ דֶער גוּר אַרְיֵה רֶעט מִיט אִים אַיין סַךְ אִין
דְרוּנְגִין בִּיז דֶער מַלְכוּת וֶוערְט זֵייעֶר טְרוֹיאֶרִיג אוּנ זָאגְט צוּם
גוּר אַרְיֵה לָאמִיר זִיךְ גֵיין אַבִּיסֶל שְׁפַּאצִירִין אִין עְפַּאצִיר
גָארְטִין ׳ אוּנ זֵייא גֵייאֶן בֵּיידִי זִיךְ שְׁפַּאצִירִין אוּנ רֵיידִין
אוֹף דֶעם וֶועג אַלְץ דֶער פוּן ׳ אוּנ דֶער מֶלֶךְ וֶוערְט זֵייעֶר
מִיד אַזוֹ זָאגְט עֶר צוּם גוּר אַרְיֵה לָאמִיר זִיךְ אַבִּיסֶל צוּ זֶעצִין
זֵייא זֶעצִין זִיךְ אַנוּדֶר אָבֶּר דֶער מַלְכוּת אִיז מִיד אוּנ וֶוערְט
אַנְטְשְׁלָאפִין אוּנ זָאגְט פְרִיר צוּם גוּר אַרְיֵה אִיךְ וֶועל מִיךְ
אַבִּיסֶל צוּ לֵייגִין שְׁלָאפִין הַאר דָא בִּיז אִיךְ וֶועל אוֹף שְׁטֵיין
אַזוֹי הָאט זִיךְ דֶער גוּר אַרְיֵה אַנִידֶר גִיזֶעצְט אוּנ דֶער מַלְכוּת אִיז
אַנְשְׁלָאפִין גִיוָוארִין׃ אוּנ דֶער גוּר אַרְיֵה וַוארְפְט אוֹף אִים
אַשְׁטַארְקִין שְׁלָאף מִיט אַיין חָלוֹם אוּנ עֶשׁ חָלוּמְט זִיךְ אִים אַז
אַקְלֵיינֶר מֶלֶךְ פוּן אַיין קְלֵיינֶר מְדִינָה וָואשׁ עֶר אִיז תָּמִיד אוּנְטֶר
זַיין מְלוּכָה אוּנ צָאלְט אִים מַס הָאט אִין אִים מוֹרֵד גִיוֶוען אוּנ
וִויל אִים שׁוֹן קַיין מַס נִיט צָאלִין אוּנ עֶשׁ אִיז אִים אַן גִקוּמֶן אַיין

בריף

בריף פון יענם מלכות אונ ער שרייבט אים זייא ווישין אז איך
וועל דיר שון קיין מס ניט צאלין דען ביז אהער האב איך פאר
דיר מורא גיהאט אבער היינט בין איך זייער שטארק אונ האב
פאר דיר קיין שום מורא ניט אונ אויב דיא ווילסט מיט מיר מלחמה
האלטין מוגסטו קומן איך האב פאר דיר קיין מורא ניט אז דער
מלכות האט דער זעהין דיא בריב איז ער זייער ברוגז גיווארין
אויף דעם קליינם מלכות אונ שאפט באלד צו איין שר אז ער
זאל נעמין צווייא טוזינט מאן חייל אונ זאל גיין צו אים אונ זאל
אים איין ברעכין זייני קרעפסטין אונ זאל אים שטארק דער
שרעקין כדי ער זאל שוין ווייטר אזעליכש ניט זאגין אונ זאל
וויסין אז ער דארף יוא פאר אים מורא האבין אזו וועט ער זיך
שוין מכניע זיין צו אים אונ וועט אים שוין תמיד צאלין מס · אונ
דער שר טוט אזו אונ גייט אהין מיט דעם חייל אבער דער מלכות
איז זיך אויף אים גובר אונ הרגית אויש דאי"ז חיל אונ דר
יעניראל מיט עטלכי מאנין זענין אנטלאפין גיווארין מיט גרויש
בושה אונ קומט צום מלכות · אונ דער ציילט אים דיא גאנצי
מלחמה אונ זאגט אים אזזיין האנט איז היינט זייער שטארק אונ
ער האט אים אויש גיהרגת זיין גאנץ חיל אונ ער איז אנטלאפין
אזו ווערט דער מלך זייער ברוגז אונ זאגט צו אים נעם צעהין
טויזינט מאן חיל אונ זאלשט אויף אים אן רייצן אגרוישי
מלחמה אונ זאלשט זיך נוקם זיין אן אים אונ אין זיין
גאנציר מדינה · דיא מאנזבלין זאלשטו אויש הרגנין אונ
דיא ווייבר מיט קלייני קינדר זאלשטו פיינגן אין תפיסה

אונ דֶעם מַלְכוּת זָאלְשְׁטוּ בְּרֵיינְגֵין צוּ מִיר לֶעבֶּדִיג אַזוֹ גֵייט
דֶער יֶענִירַאל אַוֶועק מִיט דֶעם גַאנְצִין חַיִל אוּנ עֶשׁ גִידוֹאֶרְט צְוֵויא
יָאר אוּנ הַאלְט דָארְט גְרוֹשִׁי מִלְחָמוֹת אוּנ עֶשׁ קוּמְט אִים אָן
אַיין בְּרִיב פוּן דֶעם יֶענִירַאל אוּנ עֶשׁ שְׁטֵייט דָארְט אַזוֹ אֲדוֹנִי מֶלֶךְ
זַיי וִוישְׁן אַז אִיךְ מִיט דֶעם גַאנְצִין חַיִל זֶענִין מִיר גְקוּמֶן צוּ דֶר מְדִינָה
אוּנ דָאבִּין מִלְחָמָה גִיהַאלְטִין אוּף דֶעם מֶלֶךְ מִיט גְרוֹישׁ
שְׁטַארְקֵייט אָבֶּר דֶער מֶלֶךְ מִיט זַיין חַיִל הָאבִּין זִיךְ אוּיף
אוּנְז גִישְׁטַארְקְט אוּנ מֶען הָאט בַּייא אוּנְז אַסַךְ חַיִל אוּישׁ גִיהַרְגִית
אוּנ אַסַךְ זֶענִין פַאר הוּנְגֶר אוּישׁ גִישְׁטָארְבִּין דֶען עֶר לָאזְט
אוּנְז נִיט צוּ קַיין עֶסִין אוּנ עֶר שְׁטַארְקְט זִיךְ אוּף אוּנְז אַלִי מָאל
שְׁטַארְקִיר אִיךְ הָאבּ שׁוֹין גָאר ווֵינְצִיג חַיִל דְרוּם אִיז מַיין עֵצָה
אַז דִיא אַלֵיין זָאלְשְׁט צוּם הוּיף נֶעמִין דַיין גַאנְץ חַיִל אוּנ דִיא
זָאלְשְׁט אַלֵיין גֵיין מִיט זֵייא דֶען עֶר אִיז הַיינְט זֵייעֶר שְׁטַארְק
אוּנ אַז דִיא וֶועשְׁט דָא אַלֵיין זַיין וֶועשְׁטוּ מִיר עֶרְשְׁט גְלֵייבִּין
דֶען דִיא בִּישְׁט מִיךְ חוֹשֵׁד אַז אִיךְ בִּין דִיר נִיט גִיטְרַייא גְלֵייבּ
מִיר אַז אִיךְ טוּא דִיא מִלְחָמָה זֵייעֶר גִיטְרַייא נָאר עֶר אִיז זֵייעֶר
שְׁטַארְק אַז עֶר לֵייאֶנְט אִיבֶּר דִיא בְּרִיב פַאר דְרוּסְט עֶשׁ אִים
זֵייעֶר דֶען גְנוּג עֶר הָאט אִין אִים מוֹרֵד גִיוֶועֶן אוּנ גִיט אִים נִיט
קַיין כַּעַס הָאט עֶר נָאךְ בַּייא אִים אַזוֹ פִיל חַיִל אוּישׁ גִיהַרְגִית׃
אוּנ דֶער מֶלֶךְ נֶעמְט צוּם הוּיף דָאשׁ גַאנְצִי חַיִל אוּנ גֵייט אוּיף
אִים מִיט גְרוֹישׁ כַּעַס אוּנ זָאגְט אִיךְ וֶועל נִיט לָאזִין אִין דֶער
גַאנְצִיר מְדִינָה קַיין שָׂרִיד וּפָלִיט אוּנ אַלִי זַיינִי שְׁטֶעט וֶועל אִיךְ
פַאר בְּרֶענִין אוּנ זַיין מְדִינָה זָאל גָאר נִיט גִידַאכְט וֶוערִין אוּף

דער וועלט קען וועט גאר ניט וויסן אז עש איז גיוועזן אמאל
אזו איין מדינה ׃ אונ דער מלך גייט מיט דעם גאנצין חיל
צו זיין מדינה מיט גרויש כעס אונ אז ער איז צו גיקומן צו
דער מדינה רעכט ער אן אגרויסי מלחמה מיט יענים מלכות
אונ דיא מלחמה גידוארט צווייא יאר אונ יענר מלכות איז זיך
אויף אים מתגבר ביז ער האט בייא אים אויש גיהרגית פיל
חיל אונ האט דעם מלך פון פראג אליין גיחאפט לעבדיגר
הייד אין פלען אזו האט ער אים גיבראכט אין זיין שטאט
ארין אונ האט אים ארין גיזעצט אין איין איינגיר דירה היינו
ער האט זיך ניט גיקענט לייגין אונ זעצין נאר שטיין אונ אויבן
איז גיוועזן איין קליין פענצטיריל וואש דורך דארט האט מען
אים ארין דער לייגט נאר ברויט מיט וואשיר אונ ער איז
דארט גיזעסין עליף יאר אמאל קיקט ער ארויש דורך דעם
פענצטיריל אויף דער גאס דער זעהיט ער גיין דעם גור אריה
אזוי טוט ער איין גרוישין גישרייא אוי לייביל ראטיווע מיך
אונ צוא מיך אויש פון דאנין דען פלגשט מיר אמאל שטיין
אין מייני נוטין אונ היינט בין איך שוין דא עליף יאר
איך בין שווארץ אונ מאגיר אונ מייני האר מיט מייני נעגיל
זענין גרויש ׃ אזו איז דער גור אריה צוא גיגאנגין ציא
אים אונ זאגט אים וואש וועט זיין אז איך וועל דיך
פון דאנין ארויש נעמין אונ וועל דיך ברייגגין אהיים
אונ וועל דיך זעצין אוף דיין שטול ׃ אונ דיא וועשט
ווייטער זיין איין מלכות אזוי זאגט דער מלך מיט
איין

אײן גילעבטיר דיא זאגשט אזוי אײן זאך וואש איך פאר לאנג
עש גאר ניט דען איך בגער מער ניט אז דיא זאלשט מיך
פון דער תפיסה ארויש נעמין אונ מיך ברײנגין אהיים אזוי
װעל איך בײא דיר זײן אײן קנעכט אביא איך זאל ניט זעצין
אין דער ביטערר תפיסה זאגט דער גור אריה צוא אים אז
איך װעל דיך ארויש נעמין פון דאנין וועשטו צוא רײסין
דיא פאפירין מיט דיא שלעכטי גזירות וואש דיא האשט
גימאכט אויף יהודים בשעת דיא בישט גיוועזן מלכות זאגט
דער מלך צוא אים דיא חכם זאגעט אזעלכי נארישקײט דען
איך בין שוין דא וױפיל יאר וױא זענין שוין דיא גזירות דען
עש איז שוין בוודאי דא אין פראג אײן אנדר מלכות אונ װידר
אז דיא וועשט מיך ארויש נעמין פון דאנין זײא דיא מלכות
אונ איך װעל זײן בײא דיר אײן קנעכט אונ נעם מיך ארויש
פון דער תפיסה זאגט דער גור אריה צוא אים זײא וױסין אז
דאש אלץ וואש איך זאג דיר איז דאש בוודאי אמת איך װעל
דיך פון דאנין ארויש נעמין אונ װעל דיך ברײנגין אהיים אונ
װעל דיך זעצין אויף דײן כסא מלוכה אונ דיא וועשט זײן
װײטיר אײן מלך נאר גידײנקשטו אז דיא האשט גיחתמית
גזירות רעות אויף דיא יהודים האב איך דיך גיבוטן אז דיא
זאלשט צוא רײסין דיא פאפירין האשטו גיזאגט אז דיא
קענשט ניט אונ זײא ליגן בײא דיר אין שאפקילי פאר חתמית
מיט דײן חתימה הײנט אויב דיא װילשט גיב מיר דײן חתימה
װעל איך אריין גײן צוא דיר אין חדר אונ װעל אויף רײסין
דיא

דיא חֲתִימָה אונ וֶועל אַרויש נֶעמִן דיא פַּאפִּירִין אונ וֶועל זַייא צוּא רַייסִין אונ אִיך וֶועל צוּא רִיק פַּאר חַתְמִינִין מִיט דַיין חֲתִימָה אַזוי הָאט דֶער מֶלֶך אַרויש גִינוּמִין דיא חֲתִימָה דֶען עֶר הָאט זִיא בַּייא זִיך גִיהַאט אונ הָאט זִיא גִיגֶעבִּין צוּם גור אַרְיֵה אונ דֶער גור אַרְיֵה אִיז אַרַיין גִיגַאנְגִין צוּא אִים אִין זַיין חֶדֶר אונ הָאט אוֹיף גִירִיסִין זַיין חֲתִימָה פוּן דֶעם שַׁאפְּקִילִי אונ הָאט אַרויש גִינוּמֶן אַלִי פַּאפִּירִין אונ הָאט זַייא צוּא רִיסִין אונ הָאט צוּא רִיק פַּאר חַתְמִית מִיט זַיין חֲתִימָה · אונ חָאטְשִׁי דיא גַאנְצִי זַאך אִיז זִיך גִיוֶועִן נָאר אַיין חָלוֹם בַּייא דֶעם מֶלֶך אָבֶר דיא חֲתִימָה הָאט עֶר אִים טַאקִי גִיגֶעבִּין אִין מִיטֶן שְׁלָאף דֶען דֶער גור אַרְיֵה הָאט זִיך אִים אִימוּסְטֶנִי גִימַאכְט אַזוי אַיין חָלוֹם כְּדֵי עֶר זָאל אִים אַרויש גֶעבִּין זַיין חֲתִימָה אונ זָאל צוּא רַייסִין דיא פַּאפִּירִין · אונ דֶער גור אַרְיֵה קוּמְט צוּא אִים אִין וַויין גָארְטִין אונ דֶער מֶלֶך שְׁלָאפְט נָאך אַזוי גוּט עֶר אִים אָפּ צוּא רִיק זַיין חֲתִימָה אונ דֶער מֶלֶך נֶעמְט זִיא בַּייא אִים אונ לֵייגְט אַרַיין צוּא זִיך אִין קֶעשִׁינִי אונ עֶשׂ וַוייזְט זִיך אויש דֶעם מֶלֶך אַז דֶער גור אַרְיֵה נֶעמְט אִים אַרויש פוּן דֶער תְּפִיסָה דוּרְך דֶעם פֶּענְצְטֶרִיל אונ בְּרֵיינְגְט אִים אִין זַיין וַויין גָארְטִין אַרַיין אונ דֶער מֶלֶך חַאפְּט זִיך אוֹיף מִיט אַגְרוֹשִׁי שִׂמְחָה אונ עֶר זֶעהִיט אַז עֶר זִיצְט אִין זַיין וַויין גָארְטִין אַזוי פַאלְט עֶר דֶעם גור אַרְיֵה אוֹיף זַיין הַאלְז אונ קוּשְׁט אִים אונ זָאגְט צוּא אִים אִיך דַאנְק דִיר זֵייעֶר הֵיילִיגֶר לֵייבִּיל רֶען דיא הָאשְׁט מִיך אויש גִיצוֹגְן פוּן אַזוֹ אַיין בִּיטֶרִי תְּפִיסָה אִין אַזוֹ אַיין לִיכְטִיג אוֹרְט אַרַיין

אונ הַיינְט אויב דִיא ווילְסְט זַייא דִיא מֶלֶךְ אונ אִיךְ וֶועל זַיין בַּייא דִיר אַיין קְנֶעכְט · אַזוֹ זָאגְט דֶר גור אַרְיֵה צוּ אִים אֲדוֹנִי מֶלֶךְ בַּטְרַאכְט זִיךְ וִויא דִיא בִּיכְט אונ וִויא דִיא בִּיסְט גִיוֶועזֶן דִיא גִידַייקְ.שְׁט אִין וואָשִׂיר אַיין שָׁעָה מִיר זֶענִין אַרוֹשׂ גִיגַאנְגִין זִיךְ שְׁפַּאצִירִין · זָאגְט דֶער מֶלֶךְ יוֹא אִיךְ גִידֵיינְק עֶשׂ אִיז אָבֶּר אִין דֶעם פִּיל יָאר זָאגְט דֶער גור אַרְיֵה נֵיין עֶשׂ אִיז גִיוֶועזֶן הַיינְטִיגֶר טָאג אַזוֹי וֶועהְט דֶער מֶלֶךְ אויף דֶעם זֵייגֶר אִיז דָא דְרִינֶין אַיין שָׁעָה אַזוֹי פַּאר שְׁטֵייט שׁוֹין דֶער מֶלֶךְ אַז דָאשׂ אִיז גִיוֶועזֶן אַיין חָלוֹם אונ דֶער גוּר אַרְיֵה הָאט עֶשׂ אִים אִימוּסְטְנִי גִימַאכְט כְּדֵי עֶר זָאל מְבַטֵל זַיין דִיא גְזֵירוֹת רָעוֹת פוּן יְהוּדִים אַזוֹי זָאגְט דֶער מֶלֶךְ צוּא אִים וואל צוּא דִיר הַיילִיג לֵייבִּיל וואָשׂ גָאט פָּאלְגְט דִיךְ וָואשׂ דִיא ווִילְשְׂט אונ הַיינְט זֶעה אִיךְ אַז אִיךְ הָאב נִיט גִיט גִיטָאן וואָשׂ אִיךְ הָאב גִיחַתְמָת דִיא גְזֵירוֹת רָעוֹת אויף דִיא יְהוּדִים אונ אִיךְ זֶעה אַז יְהוּדִים זֶענִין זֵייעֶר עֶרְלִיךְ אונ דָאשׂ אִיז נאר קִנְאָה דְרוּם וֶועל אִיךְ שׁוֹין פוּן הַיינְט אונ וַוייטֶר נִיט אָן נֶעמִין קַיין מְסִירָה אויף דִיא יְהוּדִים דֶען אִיךְ זֶעה אַז מַיינִי יוֹעֲצִים מֵיינִין עֶשׂ נִיט כִּמְחֲבַת מַיין גִיטְרַייא שַׂאפְט נָאר וֶועגִין גְרוּשׂ שִׂנְאָה וָואשׂ זֵייא הָאבִּין אַייךְ פַּיינְט דְרוּם רֵיידִין זֵייא מִיךְ אָן צוּא אַזֶעלְכִי שְׁלֶעכְטִי זַאכִין אונ גִילוֹבְּט אִיז גָאט וָואשׂ עֶר הָאט מִיךְ מַצִיל גִיוֶועזֶן פוּן דִיא שְׁלֶעכְטִי גְזֵירוֹת אונ דֶער גוּר אַרְיֵה אִיז גִיווֹארִין בַּייא דֶעם מֶלֶךְ נָאךְ פִּיל חָשׁוּב פוּן פְרִיר אונ אַלִי עֵצוֹת הָאט עֶר נָאר גִיפְרֶעגְט דֶעם גוּר אַרְיֵה זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל אָמֵן:

מַעֲשֶׂה דֶער גוּר אַרְיֵה אִיז גְיוֶוען אַגְרוֹשֶׁר חָשׁוּב בַּייא דֶעם
מֶלֶךְ פוּן פְּרָאג אוּנ עֶר אִיז גְיוֶוען בַּייא אִים אַיין יוֹעֵץ
אוּנ בַּייא דֶעם מֶלֶךְ אִיז גְוֶוען אַיין מִנִיסְטִיר וואָשׁ עֶר הָאט גִיהַאט
גְרוֹשׁ קִנְאָה אִין דֶעם גוּר אַרְיֵה מֵחֲמַת זַיין חֲשִׁיבוּת וואָשׁ עֶר
אִיז גְיוֶוען חָשִׁיבֶר פוּן אִים דְרוּם פְלֶעגְט עֶר תָּמִיד רֵיידִין שְׁלֶעכְטְץ
אוֹיף דֶעם גוּר אַרְיֵה פַאר דֶעם מֶלֶךְ אָבֶּר דֶער מֶלֶךְ הָאט אִים
קַיין מָאל נִיט צוּא גִיהֶערְט דֶען עֶר הָאט גְווּיסְט אַז דָאשׁ אִיז
נָאר מֵחֲמַת קִנְאָה אוּנ דֶער גוּר אַרְיֵה אִיז אַלִי מָאל חָשׁוּבֶר גְיוָוארִין
בַּייא דֶעם מֶלֶךְ אַז כִּמְעַט עֶר הָאט נִיט גִיקֶענְט זַיין אַיין טָאג אָן
אִים דֶען עֶר הָאט גִיזֶעהִין אַז עֶר אִיז אַגְרוֹשִׁיר צַדִּיק אוּנ אַיין
אִישׁ אֱמֶת אוּנ אִיז אִים זֵייעֶר גִיטְרַייא • אַמָאל הָאט דֶער
מִנִיסְטִיר גִיזָאגְט צוּם מֶלֶךְ פַאר וואָשׁ אַלִי דַיינִי יוֹעֲצִים אוּנ
שָׂרִים בֶּעטִין דִיךְ אַמָאל צוּא זִיךְ אוֹיף אַיין בַּאל אוּנ דֶער
גוּר אַרְיֵה דַיין גִיטְרַייאֶר יוֹעֵץ בֶּעט דִיךְ קַיין מָאל נִיט צוּא זִיךְ
אוֹיף קַיין בַּאל דְרוּם זָאג אִים אַז עֶר זָאל דִיךְ מִיט אוּנְז אַלִי בֶּעטִין
צוּא זִיךְ אוֹיף אַיין בַּאל דֶען דֶער מִנִיסְטֶר הָאט גִיווּסְט אַז דֶער
גוּר אַרְיֵה אִיז אַיין אָרוֹמַאן עֶר פַאר מָאג נִיט צוּא בֶּעטִין דֶעם
מֶלֶךְ צוּא זִיךְ אוֹיף קַיין בַּאל אוּנ אִיבֶּר דֶעם וֶועט עֶר בַּייא
דֶעם מֶלֶךְ אַרָאפּ פַאלִין אַז עֶר וֶועט דֶעם מֶלֶךְ אָפּ זָאגִין פוּן זַיין
בַּקָשָׁה אוּנ אַז דֶער גוּר אַרְיֵה אִיז גִיקוּמִין צוּם מֶלֶךְ זָאגְט אִים
דֶער מֶלֶךְ פַאר וואָשׁ בִּיטְסְטוּ אוּנְז קַיין מָאל נִיט צוּא זִיךְ
אוֹיף קַיין בַּאל דִיא בִּיסְט זִיךְ אוֹיךְ פוּן מַיינִי שָׂרֵי מְלוּכָה דְרוּם
וִויל אִיךְ אַז דִיא זָאלְשְׁט מִיךְ מִיט מַיינִי שָׂרֵי מְלוּכָה בֶּעטִין

צו

צוא זיך אויף איין מאל זאגט דער גור אַריֵה דיא האשׁט רעכט גיזאָגט גיב מיר צייט אוף איין חודש וועל איך מאַכן פון אייערט וועגין אַגרושין מאל מיט אַלי פאר גינוגין אז קיין שום שׂר האט נאך אזו איין מאל ניט גימאַכט פון דיינט וועגין דאט דער מלך גיזאָגט איך גיב דיר צייט אוף איין חודש נאר איך זאל ניט מבויש ווערין פון דיר אונ דיא שׂרי מלוכה זאלין אין דיר קיין נקמה ניט האבין · אונ דער מלך האט דאש דער ציילט פאר דעם מיניסטר וואש ער איז גיוועזן דער שונא פון דעם גור אַריֵה אז דער גור אַריֵה האט גיזאָגט אז ער וועט מאַכין פאר אים אונ פאר אַלי שׂרי מלוכה איין גרושין מאל אזו האט דער מיניסטר זייער גילאַכט אונ זאגט צום מלך ער לאכט פון דיר דען וויא פאר מאג ער מאַכין פון דיינט וועגין איין סעודה ער איז איין גימיינר מאן ער איז דא אין רב ער נעמט וואך געלט ער איז ניט קיין עושר אונ ניט קיין סוחר זאגט דער מלך דיא וועשט זעהין אז ער וועט בוודאי מקיים זיין דען ער זאגט ניט קיין ליגין אבר דער מיניסטר גלייבט עש ניט אונ זאגט עש קען ניט זיין ער שיקט אלי טאג גיוואר ווערין צום גור אַריֵה צו זעהין אוב ער רעכט זיך אוף דער סעודה אבר ער זיצט שטענדיג אונ לערנט מיט דר ישיבה אזו האט ער גרוש הנאה דער פון ביז עש איז שון גיקומין דער לעצטיר טאג פון דעם מאל אזו שיקט דער מיניסטר ווידר גיוואר ווערין וואש עש טוט זיך אבר מען זאגט אים אז דר גור אַריֵה זוצט אונ לערנט ער זהאט נאך ניט אין זעהין קיין סעודה צו מאַכין

אונ עֶר הָאט גָאר נִיט קֵיין דִירָה נִיט פוּן דֶעם מֶלֶךְ וֶועגְין · אַזוֹ פְרֵייעֶט זִיךְ דֶער מִנִיסְטֶר זֵייעֶר · אוּנ אַז עֶש אִיז גְקוּמְין דִיא צֵייט וָואש מֶען בַּדַארְף שׁוֹן בַּאלְד עֶסִין אַזוֹ קוּמְט דֶער גוּר אַרְיֵה צוּם מֶלֶךְ אוּנ בֶּעט אִים אַז עֶר מִיט אַלִי זֵיינִי שָׂרֵי מְלוּכָה זָאלִין שׁוֹן גֵיין אוּף דֶעם בַּאל אַזוֹ פַאר וְוינְדֶרְט זִיךְ דֶער מֶלֶךְ זֵייעֶר דֶען דֶער מִנִיסְטֶר הָאט אִים גִיזָאגְט אַז עֶר הָאט אַלִי טָאג גִישִׁיקְט גִיוָואר וֶוערִין צוּ עֶר רִיכְט זִיךְ הָאט מֶען אִים גִיזָאגְט אַז עֶר זוּצְט שְׁטֶענְדִיג אוּנ לֶערִינְט אוּנ הֵייבְּט זִיךְ נִיט אָן צוּ רִיכְטִין פוּן דֶעסְט וֶועגְין גֵייט דֶער מֶלֶךְ בַּאלְד אוּנ עֶר רוּפְט מִיט זִיךְ אַלִי שָׂרֵי מְלוּכָה דֶען דֶער מֶלֶךְ ווַייסְט קְלָאר אַז דֶער גוּר אַרְיֵה אִיז אַיין גֶעטְלִיכֶר מַאן דְרוּם אִיז אִים קֵיין חִידוּשׁ נִיט וָואשׁ עֶר הָאט זִיךְ נִיט גִירִיכְט דֶען עֶשׁ אִיז בְּוַודַאי אֶמֶת דֶען דֶער גוּר אַרְיֵה אִיז אַיין אִישׁ אֶמֶת עֶר הָאט שׁוֹן כַּמָה מָאל אוּשׁ גִיפְּרוּבְט אַז עֶר אִיז אַיין אִישׁ אֶמֶת דְרוּם אִיז דֶער מֶלֶךְ זֵייעֶר פְרֵיילִיךְ דֶען עֶר ווַייסְט קְלָאר אַז עֶר וֶועט נִיט מְבוּיִשׁ וֶוערִין אוּנ דֶער מֶלֶךְ מִיט אַלִי שָׂרֵי מְלוּכָה גֵייאִין מִיט דֶעם גוּר אַרְיֵה אוּנ דֶער מִנִיסְטֶר שִׁיקְט נָאךְ אַמָאל גִיוָואר וֶוערִין אוּבּ דֶער בַּאל אִיז שׁוֹן פַארְטִיג צוּא גֵיין אָבֶּר מֶען זָאגְט אִים אַז דֶער גוּר אַרְיֵה זִיצְט אִין אַיין קְלֵיין שְׁטִיבְּל עֶר רִיכְט זִיךְ נִיט אוּף קֵיין בַּאל אַזוֹ אִיז דֶער מִנִיסְטֶער זֵייעֶר פְרֵיילֶךְ אָבֶּר דֶער גוּר אַרְיֵה פִירְט זֵייא צוּ צוּם טַייךְ פוּן פְּרָאג דֶען דָארְט אִיז זֵייעֶר אַיין גִיטֶר אַוִויר אַזוֹ זֶעהִין זֵייא אַז עֶשׁ שְׁטֵייט אַיין גְרוֹשִׁיר פַּאלִיץ אַיין טֵייאֶרִיר אוּנ עֶר פִירְט זֵייא אַרַיין אִין פַּאלִיץ זֶעהִין זֵייא אַז דָארְט אִין

גיגרייט

גִיגְרֵייט דִיא טִישִׁין מִיט אַלֶרְלֵייא כֵּלִים פוּן זִילְבֶּר אוּנ גָאלְד
אוּנ דִימִינְטִין אוּנ עֶשׂ אִיז דָארְט דָא פִּיל קְנֶעכְט מְשַׁמֵשׁ צוּ
זַיין אוּף דֶער סְעוּדָה אוּנ צוּ בַּדִינְן דֶעם מֶלֶךְ מִיט אַלִי שָׂרֵי
מְלוּכָה אַזוּ פַּאר ווִיגֶדְרְט זִיךְ דֶער מֶלֶךְ זֵייעֶר אוּף דֶעם שׁוּנְקֵייט
פוּן דֶעם פַּאלִיץ מִיט דִיא טַייאֶרִי כֵּלִים מִיט דִיא פִּיל קְנֶעכְט
דֶען דָאשׂ גִיהֶער נָאר צוּ אֵיין מֶלֶךְ אַז עֶר זָאל מַאכִין אַזוּ
אַיין בַּאל אוּנ דֶער מֶלֶךְ זָאגְט גָאר נִיט אוּנ זֶעצְט זִיךְ צוּם
טִישׁ אוּנ אוּךְ אַלִי זַיינִי שָׂרִים דִי גֶרֶעסְטִי אוּנ עֶר לֵייגְט פַאר
דֶעם מֶלֶךְ אַיין מֶעסִיר מִיט אַיי גָאפִּיל מִיט אַיין לֶעפִיל מִיט
אַיין זַאלְץ כֶעסְטִיל פוּן דִימִינְטִין אַזוּ פַאר ווִינְדֶרְט זִיךְ דֶער
מֶלֶךְ אוּף דֶעם זַאלְץ כֶעסְטִיל כֶער ווִיא אוּף אַלִי כֵּלִים דֶען
אַזוּ אַיין כֵּלִי הָאט עֶר נִיט אִין זַיינִי אוֹצָרוֹת אוּנ דֶער גוּר
אַרְיֵה גֵייט צוּ אוּנ זָאגְט צוּ זֵייא אִיךְ בֶּעט אַיךְ זֵייעֶר אַז אִיר
זָאלְט פוּן דַאנִין נִיט נֶעמִין קֵיין שׁוּם כֵּלִי נַייאֶרְט נִיצֶן מֶעגְט
אִיר מִיט זֵייא אוּנ נִיט נֶעמִין אוּנ דִיא סְעוּדָה אִיז גִיוֶועז זֵייעֶר
אַיין טַייאֶרִי סְעוּדָה מִיט פִּיל טַייאֶרִי ווַיינִין אוּנ מִיט פִּיל גְרִיכְטִין
אוּנ פִּיל פְּרוּכְטִין אוּנ מִיט אַלִי פַאר גִינוּגִין נָאךְ דֶער סְעוּדָה
הָאט עֶר זֵייא אַרַיין גִיפִירְט אִין אַיין טַייאֶרִין גָארְטִין זִיךְ
שְׁפַּאצִירִין אוּנ אִין גָארְטִין אִיז דָא פִּיל טַייאֶרִי פְּרוּכְט וָואשׂ
זֶענִין אִין דֶער מְדִינָה גָאר נִיט שְׁכִיחַ זֵייא קֶענִין זִיךְ גָאר
נִיט פַאר חִידוּשִׁין אוּף דִיא אַלִי זַאכִין דֶען דָאשׂ אִיז אַיין
קֶינִגְלִיכִיר בַּאל דֶער נָאךְ דֶעם הָאבִּין זִיךְ אַלִי מִיט דֶעם
גוּר אַרְיֵה גִיזֶעגִינְט אוּנ גֵייאָן אַוֶועק אָבֶּר דֶער מִנִיסְטֶר קֶען
נִיט

ניט אוועק גיין דען וויא ער איז ניסומי צוא דער טיר
קען ער זיך ניט רורין פון זיין אורט אזו פאר וויגדרין זיך
אלי דרוף אונ כעון איז דאש מודיע דעם מלך אזו גייט דער
מלך ארויין אן צו קוקין דעם חידוש זעהיט ער וויא ער שטייט
אונ קען זיך ניט רורין זאגט דער מלך צו אים ביט דעם גור
אריה וועשטו קאנין ארויש גיין דען דאש איז בוודאי מיט זיין
ווילן אזו בעט דער מניסטר דעם גור אריה אזוי זאגט דער
גור אריה ו דעם מלך ער וועט טאקי פון דאנין ניט אוועק
גיין דען איך האב אן גיזאגט אז קיינר זאל ניט נעמין פון דעם
טיש קיין כלי אונ ער האט צו גינומין דאש זאלץ מיסטיל
דרום קען ער ניט ארויש גיין דען צו נעמין פון דאנין האט
קיינר קיין רשות ניט נאר דער מלך אז ער וועט אנטלייאן
עפיס אוף איין צייט אונ אין איין צייט ארום זאל ער דאש
אפ געבין וועל איך אים אנטלייאן אבר קיינם ניט דער
מניסטר האט זיך גמוזט מודה זיין אז ער האט דאש זאלץ
מעסטיל גינומין דען ער האט זונט ער לעבט ניט גיזעהין
אזו איין טייארי אונ איין שייני כלי אונ האט אפ גיגעבין
דאש זאלץ מעסטיל צו דיא הענט פין דעם גור אריה אזו
איז ער שון ארויש גיגאנגין אונ דער מלך בעט דעם גור
אריה אז ער זאל עש אים אנטלייאי אוף איין קליינר צייט
כדי ער זאל זיך מאכין אזליכש אינ דער מלך זאגט צום
גור אריה טאמיר איז גימאלט דיא זאלשט עש מיר פאר
קופין איך וועל דיר געבין דער פאר וויפל דיא ווילסט

זָאגְט דֶער גוּר אַרְיֵה דָאשׁ קֶען נִיט זַיין דֶען אִיךְ הָאבּ עֶשׁ
אַנְטְלִיגִין נָאר נֶעם עֶשׁ בִּיז מֶען וֶועט עֶשׁ מָאנִין וועֶשְׁטוּ עֶשׁ
אָפּ גֶעבִּין · אוּנ דֶער מֶלֶךְ פְּרֵייאֶט זִיךְ זֵייעֶר מִיט דֶער
כֵּלִי דֶען עֶר וֶועט שׁוֹן אוֹךְ מַאכִין אַזֶלְכֶשׁ אוּנ דֶער
מֶלֶךְ מִיט אַלִי שָׂרֵי מְלוּכָה גֵייאִין אַוֶועק זֵייעֶר פְרֵיילִיךְ אוֹף
דֶעם וֶועג זָאגְט דֶער מֶלֶךְ צוּ דֶעם מִנִיסְטֶער וָואשׁ עֶר אִיז
גִיוֶוען אַיין שׂוֹנֵא דֶעם גוּר אַרְיֵה אוּנ פְּלֶעגְט תָּמִיד רֵיידִין
שְׁלֶעכְטְץ אוֹף דֶעם גוּר אַרְיֵה פַאר דֶעם מֶלֶךְ אוּנ זָאגִין
אַז דֶער גוּר אַרְיֵה אִיז אַיין שׂוֹנֵא צוּם כֶּלֶךְ אוּנ אִיז אַיין
פַאלְשִׁיר מֶענְטְשׁ זָאגְט דֶער מֶלֶךְ צוּ אִים הַיינְט זֶעה אִיךְ אַז
דִיא בִּישְׁט מִיר אַיין שׂוֹנֵא דֶען אִיךְ זֶעה זִיךְ אוּנ אוֹךְ אַלִי שָׂרֵי
מְלוּכָה אַז דֶער גוּר אַרְיֵה אִיז מַיין בֶּעשְׁטִיר פְרַיינְד אוּנ דִיא
ווִילְשְׁט זִיךְ תָּמִיד אִין אִים נוֹקֵם זַיין אוּנ ווִילְשְׁט מֶען זָאל אִים
הַרְגֶנִין אִיז זִיךְ אַיין סִימָן אַז דִיא בִּיסְט מִיר אַיין שׂוֹנֵא
דֶען אַז דִיא בִּיסְט זִיךְ נוֹקֵם אִין מַיין גִיטְן פְרַיינְט אִיז
גְלַייךְ וִויא דִיא בִּיסְט זִיךְ נוֹקֵם אִין מִיר דְרוּם פוּן הַיינְט
אוּנ וַוייטֶער זָאלְשְׁטוּ נִיט זֶעהִין מַיין פָּנִים אוּנ דֶעם מֶלֶךְ אִיז
אַלְץ גִיוֶוען אַיין חִידוּשׁ אוֹף דֶעם בַּאל וִויא הָאט דָאשׁ דֶער
גוּר אַרְיֵה גִיגוּמִין דֶען אַזוֹ אַיין בַּאל קֶער צוּ אַיין מְלוּכָה
אָבֶּר אִין עֶטְלִיכִי וָואכִין אַרוּם אִיז גִיגַאנְגִין גִיזָעהְטִין אַז אַיין
מֶלֶךְ פוּן דֶער אוּנ דֶער מְדִינָה הָאט זִיךְ גִירִיכְט אוֹף אַיין
גְרוֹשִׁין בַּאל אוּנ הָאט שׁוֹן אַלְץ אָן גִיגְרֵייט פוּן וֶועגִין גְרוֹשִׁי
מְלָכִים אוּנ פְּלִיצְלִינְג אִיז דֶער הוֹף מִיט דִיא קֶנֶעכְט מִיט אַלִי
כלים

כֵּלִים אונ מִיט אַלִי מַאַכָלִים אִין מַשְׁקָאוֹת פַאר פַאלְין גִיוָוארִין
מֶען וֵייסְט נִיט עַד הַיוֹם וִויא עֶר אִיז גִיוֶועֶן אונ אִין עֶטְלִיכֵי
טָאג אַרוּם אִיז דֶער פַּאלִיץ מִיט דִיא כֵּלִים מִיט דִיא קְנֶעכְט
מִיט דֶעם טַייאֶרִין גָארְטִין אָן גִיקוּמִין נָאר קֵיין מַשְׁקָאוֹת אִיז
שׁוֹן נִיט גִיוֶועֶן נָאר דִיא אַלִי זַאכִין הַארְט דֶעם מֶלֶךְ נִיט אַזוֹ
וִויא אֵיין זָאלְץ מֶעקְטִיל אֵיין טַייאֶרְם פוּן אֵיין דִימִיט אִיז פַאר
פַאלְין גִיוָוארִין דָאשׁ טִיט אִים בַאנְק מֶער פוּן אַלִי זַאכִין
דְרוּם טָאמִיר הָאט אִימֶצִיר גִיהֶערְט דֶער פוּן זָאל עֶר מוֹדִיַע
זַיין דֶען גִינוּג עֶר הָאט גִיהַאט אַזוֹ אֵיין בִּיוּשׁ פַאר דִיא מְלָכִים
וָואשׁ עֶר הָאט זֵייא אַלִי פַאר בֶעטִין צוּ זִיךְ אוּף אֵיין בַאל
אונ אַז זֵייא זֶענִין גִיקוּמִין אִיז דֶער פַּאלִיץ נִיט גִיבְּלִיבֶּן אונ
אַלִי מַאֲכָלִים וָואשׁ עֶשׁ הָאט גִיקָאסְט אַזוֹ פִיל גֶעלְט וָואשׁ עֶשׁ
הָאט גָאר קֵיין שִׁיעוּר נִיט פוּן דֶעסְט וֶועגִין טִיט אִים אַזוֹ נִיט
בַּאנְק וִויא דָאשׁ זַאלְץ מֶעסְטִיל וָוארוּם אַזוֹ אֵיין טַייאֶרִי כֵּלִי
אִיז נִיט שְׁכִיחַ אַזוֹ הָאט דֶר מֶלֶךְ עֶשׁ דֶר צֵיילְט דֶעם גוּר אַרְיֵה הָאט
דֶער גוּר אַרְיֵה אִים גִיהֵיישִׁין אָפּ שִׁיקִין דָאשׁ זַאלְץ מֶעסְטִיל
צוּ יֶענִים מֶלֶךְ אונ הָאט אִים גִישְׁרִיבִּין דִיא גַאנְצִי מַעֲשֶׂה פוּן
דֶעם גוּר אַרְיֵה עֶר אִיז אֵיין יְהוּדִי אונ עֶר אִיז בַּייא אִים אֵיין
יוֹעֵץ אונ עֶר אִיז אֵיין גֶעטְלִיכֶר מַאן אונ אֵיין אִישׁ אֱמֶת עֶר
הָאט אִיבֶּר גִיטְרָאגִין דֶעם גַאנְצִין פַּאלִיץ אוּף דֶעם בַאל וָואשׁ עֶר
הָאט צוּ גִיזָאגְט מַאכִין צוּם מֶלֶךְ מִיט זַיינִי שָׂרֵי מְלוּכָה אונ
אונ עֶר הָאט זֵייא טַאכִי אָן גִיזָאגְט אַז זֵייא זָאלִין נִיט נֶעמִין קֵיין
שׁוּם כֵּלִי דֶען עֶר הָאט גִיזָאגְט אַז דִיא אַלִי זַאכִין הָאט עֶר
אנטליגין

אַנְטְלִיגְן עֶר בְּרַארְף זַייא צוּ שְׁטֶעלִין אַלִי נָאר עֶר הָאט אַמוּכְטְנ
אַנְטְלִיגְן דָאשׁ זַאלְץ מוּסְטִיל כְּדֵי עֶר זָאל גִיוָואר וֶוערִין וֶועמִישׁ
פֶּאלִיץ מִיט דִיא כֵּלִים וֶוענִין דֶען עֶר הָאט גִיוִוישְׁט אַז מֶען וֶועט
נִיט לָאזִין פַארפַאלִין וֶוערִין דָאשׁ זַאלְץ מוּסְטִיל · אוּנ פוּן דֶער
צַייט אָן אִיז דֶער גוּר אַרְיֵה נָאךְ גִיוָוארִין בַּייא דֶעם מֶלֶךְ פִּיל
חָשׁוּבֶר וִויא פְּרִיעֶר אוּנ דֶער גוּר אַרְיֵה הָאט גִיזֶעהִין אַיין
נְקָמָה אִין זַיין שׂוֹנֵא דֶעם מְנוּכְטָר וָואשׁ עֶר פְּלֶעגְט שְׁטֶענְדִיג
רַיידִין פַאר דֶעם מֶלֶךְ אוֹיף דֶעם גוּר אַרְיֵה שְׁלֶעכְץ דֶען הַשֵּׁי״ת
הֶעלְפְט דֶעם צַדִּיק אַז דֶער רָשָׁע זָאל אִים נִיט טָאן קֵיין שְׁלֶעכְטְץ
זַיין זְכוּת זָאל אוּנְז בַּייא שְׁטֵיין אָמֵן :

מעשה

דא ווערט דער ציילט איין ווינדערליכי מעשה פון איין גרוישין עושר וויא ער האט גיהאט אויף זיך איין גרוישין בלבול פון עלילות דם אונ ער איז גיזעסין אין תפיסה אונ מען האט מן השמים מודיע גיוועין צוא הרב גור אריה דער רב פון פראג אז עס איז פאר האנדין איין מענטש ער הייסט לייבילי זאקין מאכיר ער קאן דעם עושר העלפין פון דעם בלבול אונ דער גור אריה איז גיפארין צו אים אונ דער לייבילי האט אים גיהאלפין פון דעם בלבול אונ דיא מענטשין וואס האבין גימאכט דעם בלבול האט מען זייא גיהאנגין :

МАСЕ

т, е. Разсказы о раввпнѣ Гуръ-Аріе на еврейско-пародномъ языкѣ,

ЖИТОМИРЪ

Въ типографіи А. Ш. Шадова

1865.

Дозволено Цензурою 4 Августа
1865 г. Житомиръ.

מעשה עס איז געוועזן אין פראג איין גרוישר עושר ער איז געוועזן זייער איין פרומר ער פלעגט אליין ניט האנדלין נאר זיין ווייב פלעגט האנדלין אונ ער פלעגט זיצין אונ לערנין אונ דער עושר האט געהאט איין בן יחיד זייער איין טייערר מענטש ער פלעגט אויך שטענדיג זיצין אונ לערנין אונ איז אויך זייער פרום געוועזן אונ דער עושר האט זיך אזוי געפירט כל ימיו ער פלעגט זיצן אונ לערנין אונ זיין ווייב פלעגט האנדלין אונ האט געהאט דער צו פיל מענטשין אונ ער האט זיך ניט גימושט אין קיין שום משא ומתן אונ אז עס איז גיקומן די צייט אז ער האט גידראפט שטארבין האט ער צוגרופין זיין טייערין בן יחיד אונ זאגט צו אים מיין זון איך לאז דיר איבר פיל געלט נאר איך זאג דיר אן אז דיא זאלשט זיך פירן אזו וויא איך האב מיך גיפורט היינו דיא זאלשט זיצן שטענדיג אונ לערנין אונ דיא זאלשט זיך ניט מושן צו קיין שום משא ומתן נאר דיין ווייב זאל האנדלין אונ זיא זאל האלטין דער צוא מענטשין אונ השי"ת וועט דיר בוודאי העלפין אונ דער בן יחיד האט אים צוא גיזאגט אונ דער עושר איז גישטארבין אונ דער זון האט אים גיפאלגט אונ האט שטענדיג גילערנט אונ איז זייער פרום גוועזן אונ זיין ווייב איז געוועזן איין גרוישי אשת חיל אונ האט גפורט דאס גאנצי הענדיל אונ השי"י האט זיא באגליקט אין איר הענדיל אמאל האט איר אן גיהובין צו גיין אראפ אזוי האט זיא אן גיווארין פיל געלט אונ דער משא ומתן האט ניט בגליקט אזוי זאגט זיא צוא אים מיין ליבר מאן ביז אהער האשטו גיהאלטי

דיין פאטירש צוואה אונ דיא האשט זיך ניט גמושט אין קיין שום משא ומתן אבר עש איז היינט ניט אזוי וויא אמאל דרך עש גייט מיר אראפ איך האב מורא איך זאל חלילה ניט פאר פירן קיין פרעמד געלט דרום מושטו ברעכן דיין פאטירש צוואה אונ מוזט אריין קוקן אין ענדיל חאטשי צווייא שעה אין טאג טאביר וועט השי"ת אוף אונז רחמנות האבין אז מיר זאלין חאטשי ניט פאר פורין קיין פרעמד געלט׃ אונ ער וויל זיא זייער ניט פאלגין נאר וויל ער האט מורא ער זאל חלילה ניט פאר פירן קיין פרעמד געלט דרום גייט ער צו זיין פאטיר אוף דעם קבר אונ וויינט זייער פאר אים אונ זאגט מיין ליבר פאטיר איך וויל בוודאי האלטין דיין צוואה נאר וואש זאל איך טאן השי"ת האט מיך גישטראפט אז איך האב אן גיווארין פיל געלט אונ איך האב מורא אז איך זאל חלילה ניט פאר פירן קיין פרעמד געלט דרום מוז איך ברעכין דיין צוואה אונ מוז אריין קוקין אין משא ומתן טאמיר וועט מיר השי"ת העלפין אונ וויינט זייער אונ גייט אהיים זייער צארינדיק ביא נאכט איז זיין פאטיר אים גיקומין צו חלום אונ זאגט מיין ליבר זון איך בין דיר מתיר אז דיא זאלשט אריין קוקן אין משא ומתן צווייא שעה אין טאג אבר ניט מער דען ווייטר זאלשטו זיצן אונ לערנין אונ דינן צו השי"ת וועט דיר השי"ת העלפין אזו האט ער זיך אן גיהובן צו מישן אין משא ומתן צווייא שעה אין טאג אונ האט איבר גיחשבנת אלי חשבונות אמאל האט ער דער זעהין אין חשבון אז עש גייט אים זייער אראפ דען ער האט

אן

אָן גִיוואָרִין וֵייעֶר פִּיל גֶעלְט אוּנ דֶער עֵסֶק אִיז וֵייעֶר נִיט גוּט אַזוּ רוּפְט עֶר צוּ זַיין ווייב אוּנ זָאגְט צוּ אִיר מַיין לִיבּ ווַייבּ אִיךְ הָאבּ גִיזֶעהִין אִין חֶשְׁבּוֹן אַז מִיר הָאבִּין אָן גִיוואָרִין וֵייעֶר פִּיל גֶעלְט אוּנ מִיר מוּזִין פַאר קוֹפִין אַלִי סְחוֹרוֹת אוּנ אוֹיךְ דִיא דִירוֹת אוּנ דִיא גִיוֶועלְבִּין אוּנְזֶערִי כֵּלִים כְּבֵדִי מִיר זָאלִין קָאנִין לַייטִין אָפּ גֶעבִּין וֵייעֶר גֶעלְט אוּנ וָואשׁ עֶשׁ וֶועט אוּנְז אִיבֶּר בְּלַייבִּין וֶועלִין מִיר אַרוֹשׁ פָּארִין אִין אַיין קְלַיין שְׁטֶעטִיל אַרַיין דֶען דָא קֶענִין מִיר שׁוֹן נִיט זִיצִין ווייל מִיר הָאבִּין זִיךְ בִּיז אַהֶער גִיפִירְט וֵייעֶר מִיט גְרוֹשׁ עֲשִׁירוּת אוּנ מִיט גְרוֹשׁ צְדָקָה אוּנ דִיא הוֹצָאָה אִיז גִיוֶועזִין וֵייעֶר גְרוֹשׁ דְרוּם קֶענִין מִיר דָא נִיט מְקַמֵּץ זַיין דִיא הוֹצָאָה אָבֶּר אַז מִיר וֶועלִין אַרוֹשׁ פָּארִין אִין אַקְלַיין שְׁטֶעטִיל וֶועלִין מִיר זִיךְ דָארְט שְׁטֶעלִין דִיא הוֹצָאָה קְלֶענִיר אוּנ מִיר וֶועלִין דָארְטִין זַיין גְרוֹשִׁי עֲשִׁירִים דֶען מִיר וֶועלִין זִיךְ אָן זֶעהִין פַאר עֲשִׁירִים דֶען אִין אַקְלַיין שְׁטֶעטִיל אִיז כִּסְתָּמָא נִיט דָא קֵיין עֲשִׁירִים אוּנ דָארְט וֶועלִין מִיר לֶעבִּין בְּנַחַת אוּנ מִיר וֶועלִין קָאנִין טָאן צְדָקָה נָאךְ אַזוֹי פַאר מֶעג נָאךְ אַזוּ זָאגְט זַיין ווייב צוּ אִים אַזוּ וִויא עֶשׁ גִיפֶעלְט דִיר אַזוּ טוּא דֶען זִיא אִיז גִיוֶועזְן אַיין אִשָּׁה צְנוּעָה אוּנ הָאט גִיטָאן רְצוֹן פוּן אִיר מַאן אוּנ עֶר הָאט אַזוּ גִיטָאן עֶר הָאט פַאר קוֹפְט אַלִי זַיינִי סְחוֹרוֹת אוּנ הָאט גִימַאכְט הֶער פוּן גֶעלְט אוּנ הָאט אָפּ גִיגֶעבִּין אַלִי בַּעֲלֵי חוֹבוֹת וֵייעֶר גֶעלְט אוּנ עֶשׁ נָאךְ אִים אוֹיךְ גִבְלִיבִּין פִּיל גֶעלְט אַזוּ הָאט עֶר גִוְונְגִין פִּיל פִּירְן אוּנ

עֶר

ער מיט זיין ווייב אונ קונדר זענין אוועק גיפארין פון פראג צוא זיכן זיך אקליין שטעטיל אזו איז ער אוף שבת אן גיקומין אין אקליין שטעטיל אונ איז פאר פארין אויף איין שטאנציע דארט שבת האלטין אונ ער גייט פרייטאג פאר נאכט דאבינין אין שיל ארייין וויא ער קומט אין שיל ארייין אזו זעהיט ער אז אלי מענטשין זענין זייער ארום דען זייא גייאין זייער צו ריסני מלבושים אונ פאר שמורטי ער דער קענט אין זייא אז זייא זענין זייער גרושי אביונים · אז ער איז גיקומין צו ריק אוף דער שטאנציע פון דער שיל זאגט ער צוא זיין ווייב ווערליג איך זעה אויף די א שטעט לייט זייער ארומקייט בדארפין מיר זיך דא באזעצין פרעגט זיא אים פאר וואש בדארפין מיר דא זוצין זאגט ער איך זעה אז זייא גייאן אלי זייער צוא ריסיני קליידר עש איז ניט דא אוויסין זייא איין עושר דרום אז מיר וועלין דא זיצן וועלין מיר זיין אקוגן זייא גרושי גבירים אונ קיינר וועט אונז ניט קאלי מאכן אונזר פרנסה דען מסתמא וועלין מיר האנדלן גרויש אונ זייא זעניז אלי ארומי לייט וועלין זייא אונז ניט קענין קאלי מאכן אונ עש איז בייא זייא גבליבן במוסכם אז זייא זאלין אהין ארויש פארין אז עש איז גיקומן זונטאג שוקט ער צוא רופין עטליכי מענטשין פון דעם שטיטל אונ פרעגט זייא וואש איז אייער פרנסה אונ פאר וואש זענט איר אזעלכי ארומי לייט אונ פאר וואש איז ניט דא איין שייני שטוב אין שטיטל זאגין זייא צו אים דען אין אונזר שטיטל איז ניט דא אפילו איין עושר · דען ליבן איין עושר לעבין פיל מענטשין

אבר

אבר אז מיר זעניז אלי ארומי לייט אזו מוזן מיר אלי גיין
אין וואלד אריין צו פאר דינן אונזר פרנסה דען ליבן שטיטל
איז דא איין גרוישר וואלד אונ גרוישי סוחרים האלטין דעם
וואלד אונ טרייבן דארט סמאלע אזו גייאן מיר אלי אוועק
אהין זונטאג אונ אגאנצי וואך טרייבין מיר דארטין סמאלי אונ
מיר פאר דינן אונזר פרנסה מיט ארומקייט בדוחק אונ אויף שבת
גייאן מיר אהיים דרום גייאן מיר אלי פאר שמורטי קליידר פון
דער סמאלי דען מיר האבין ניט פאר עפיס צו מאכין זיך אנדרי
מלבושים אויף שבת בזונדר אוך האבין מיר ניט פאר עפיס צוא
איבר באווין אונזרי הייזיר דרום זענין זייא צו בראכין אזו זאגט
דער עושר צו זייא איך האב בדיעה אהער ארויש דען איך בין
אגרושר עושר איך וויל מיר דא בואין איין גרוישן דירה אונ גרוישי
קלייטין אונ איך וועל צו נעמין אסך מענטשין פון אייך צו מיר אונ
וועלן זיי געבן פרנסה היינו עטליכי וועלין זיין בייא מיר נאמנים אין
דיא קלייטן אונ עטליכי וועלן זיין ביי מיר משרתים אונ צו עטליכי
וועל איך לייאן געלט אז זייא זאלין דער מיט האנדלין איטליכן
צוא וואס ער וועט טוגין אונ מיט גאטש הילף איך וועל אייך
מאכין פאר מענטשין אונ איר וועט דא האבין פרנסה אונ איך
וועל דא אויף פירן גרוישי הערטאוועגע קלייטן דען וועלין פיל
מענטשין פארין אהער קויפן סחורה אזוי וועט עש צוא ביסליך
הייש איין גפורט ווערין אונ עש וועט ווערין איין הענדיל שטאט
אונ ער דיננט באלד פיל מענטשין אז זייא זאלין אים ארוש
יגן האלץ פון דעם וואלד אונ אוך שטיינר ברייננן אונ צו

בואין אין צוא מוארין גרושי דירות אונ גיוועלבין אויך האט
ער צו גינומין פיל מענטשין וואש זאלין אבטונג גובין אוף דעם
בואן אונ ער בואיט אוש גרושי דירות אונ טייערי גיוועלבין
אונ שיקט אוועק מענטשין קין פראג אונ האנדלט איין פיל
סחורה אלירלייא סחורות אונ פירט איין אגרושי הערטאווני
קלייט אונ ער לייזט דארט פיל געלט דען פון אלי שטעטלין:
וואש ארום דעם שטיטיל וואש פאר מאגין ניט צו פארין קין
פראג נאך אביסל סחורה אין זייערי קלייטן נעמין זייא בעסיר
בייא אים אונ דאש שטיטל ווערט אלי מאל גרעשיר אונ שעניר
דען פיל מענטשין בואין זיך שון איבר זייערי הייזר אונ מאכין
גרושי סטאנציעס אונ ער לייעט זייא דרוף פיל געלט אוך גיט
ער זייא סחורה אז זייא זאלין זיך באקלייזין אונ זאלין זיך אוש
צאלין ביסליך׳ דער כלל איז ער מאכט פון זייא אלי לייט
אונ ע״ז פארין פיל מענטשין אין דעם שטיטיל צו האנדלין
אונ צו פאר קופין אונ דיא שטעט לייט האבין אים זייער ליב
אונ געבין אים אפ גרוש כבוד דען ער האט זייא אלי גימאכט
פאר לייט אונ עש איז גיווארין אין דעם שטיטל גרוש הענדיל
אמאל האט דער קאמיסיר פון דעם שטיטל בדארפט האבן סחורה
אונ דער קאמיסיר איז ניט גיזעסין אין דעם שטיט׳ ניי רט ער
איז גיזעסין אין איין דארף׳ אזוי זאגט ער צו זיין קנעכט שפאן
איין דיא פיר אונ מיר וועלין פארין איז איין גרוישר שטאט אריין
אונ מיר וועלין איין קופין סחורה זאגט דער קנעכט צוא אים מיין
האר פאר וואש קופשטו ניט אין דיין שטיטל קין סחורה׳ זאגט

דער קאמיסיר דען אין מיין שטיטל איז קיין מאל ניט דא קיין
סחורה דען תמיד אז איך בדארף סחורה מוז איך פארין אין איין
אנדיר שטאט אריין צוא קופין דען דיא ווייסט זיך אז אין אונזר
שטיטל איז ניט דא קיין סחורה דען עש איז זייער ארום עש איז
ניט דא איין עושר צווישן זייא דען איך וואך דאש שטיטל פון
צוא קוקין אויף זייער ארומקייט • זאגט דער קנעכט מיין ליבר
העער עש איז ניט לאנג ארויש אגרוישיר עושר זייעי איין שיינר
מענטש אונ איין גרוישר חכם אונ איין פרומר מענטש ער האט
אויש גיבאווט איין גרוישין פאליץ אונ גרוישי קלייטן אונ ער
דאלט פיל סחורה פון אלירלייא מינים אונ אלי שטעטליך וואש
ארום נעמין בייא אים סחורה אונ אלי שטעט לייט האבין ארום
אים פרנסה אונ פיל מענטשין האבין שוין אבר גיבאווט זייערי
הייזר דיא זאלשט קומין אין דעם שטיטל וואלשטו עש שוין ניט
דער קאנט דען עש איז היינט גאר אנדירש גוואורן אז דער קאמיסר
האט דאש דער הערט זאגט ער צו דעם קנעכט הייל אונ שפאן
גיך דיא פיר אונ מיר וועלין פארין אין אונזר שטעטיל אונ איך
וועל אן קוקין דאש שטעטיל או דעם שיינם עושר וואש ער איז
ניט לאנג אהין אן גיקומין דען ביז אהער איז מיר מיאוס גוועזן צו
קוקין אויף דעם שטעטיל אבר היינט אז זייא זענין שוין ניט אזעלכי
ארומי לייט אונ דיא הייזר זענין שוין שענירר וועל איך פארין אן
קוקין • אזו באלד פארט דער קאמיסר אין דעם שטעטל אונ דער
קנעכט פאר פירט אים גלאך צום עושר וויא דער קאמיסר קומט
אריין צוא איר אין קלייט אונ זעהיט דארט פיל סחורה אזו פרעגט

ער זיא וָוער בִּיסְטוּ אונ עֶר זָאגְט אִיר אַז עֶר אִיז דֶער קָאמִיסַר פון דֶעם שְׁטִיטָל אַזוֹ הֵייבְּט זיא אָן מִיט אִים צו רֵיידֶן מִיט גְרוֹשׂ שֵׂכֶל אַזוֹ פַאר וִוינְדֶרְט עֶר זִיךְ זֵייעֶר אוֹף אִיר גְרוֹשׂ שֵׂכֶל אונ אִיר גְרוֹישׂ שֵׁיינְקַייט מִיט פִּיל צִירוּנְג. דֶען עֶר הָאט מִיט דִיא שְׁטֶעט לַייט קֵיין מָאל נִיט גִיקָאנְט רֵיידְן דֶען פוּן וֶועגִין זֵייעֶר אָרוּמְקֵייט זֶענִין זֵייא גִיוֶועןְ פַאר נַארִישְׁט דֶען דֶער סֵדֶר אִיז דֶער ווָאשׂ הַאנְדִילְט אִיז קְלִיג מַחֲמַת עֶר רֶעט שְׁטֶענְדִיג מִיט סוֹחֲרִים אָבֶּר זֵייא פְלֶעגִין זַיין שְׁטֶענְדִיג אִין וַואלְד דְרוּם זֶענִין זֵייא גִיוֶועןְ פַאר נַארִישְׁט · אוּנ זִיא וַוייזְט אִים פִּיל סְחוֹרָה אוּנ עֶר קוֹפְט בַּייא אִיר פִּיל סְחוֹרָה אוּנ הָאט דֶער פוּן גְרוֹשׂ הֲנָאָה · אוּנ עֶר פְרֶעגְט זִיא וִויא אִיז דַיין מַאן זָאגְט זִיא מַיין מַאן זִיצְט שְׁטֶענְדִיג אוּנ לֶערִינְט אוּנ דִינְט צוּ הַשֵּׁי״ת נָאר צְוֵוייא שָׁעָה אִין טָאג מוּשְׁט עֶר זִיךְ אִין מַשָּׂא וּמַתָּן אוּב דִיא ווִילְשְׁט דָא הַארִין בִּיז עֶר וֶועט קוּמֶן וֶועשְׁטוּ אִים זֶעהִין אוּנ רֵיידִין מִיט אִים אוּנ עֶר הַארְט דָארְט אִין קְלֵייט בִּיז עֶר אִיז אָן גְקוּמִין אַזוֹ אַז דֶער קָאמִיסָר דֶער זֶעהִיט אִים אַזוֹ פַאר וִוינְדֶרְט עֶר זִיךְ אוֹף זַיין צוּרָה דֶען דִיא אַלִי שְׁטֶעט לַייט זֶענִין זֵייעֶר שְׁווַארְץ דֶען זֵייא הָאבִין זִיךְ שְׁטֶענְדִיג גִיפָּארִיט מִיט סְמָאלִי אָבֶּר עֶר אִיז זֵייעֶר אַיין שֵׁיינֶר פַארְשׁוֹן אוּנ אַיין אֵיידְלֶר אוּנ דֶער קָאמִיסִיר הֵייבְּט אָן מִיט אִים רֵיידֶן אַזוֹ רֶעט עֶר מִיט גְרוֹשׂ חָכְמָה אוּנ מִיט גְרוֹשׂ דֶרֶךְ אֶרֶץ אַזוֹ פַאר וִוינְדֶרְט עֶר זִיךְ אוֹף זַיין גְרוֹשׂ חָכְמָה מִיט זַיין לָשׁוֹן אוּנ זָאגְט זֶענְט אִיךְ לֶעבּ הָאבּ אִיךְ נָאךְ אַזוֹ אַיין חָכָם נִיט גִיזֶעהִין דֶעק אִין וָואשׂ עֶר שְׁמוּסְט מִיט אִים ווֵיישְׁט עֶר דֶען עֶר

אִיז קְלָאר אִין אַלִי חָכְמוֹת אוּנ עֶר קוּשְׁט אִים אוּנ הַאלְזְט אִים
אוּנ זָאגְט צוּ אִים אִיךְ דַאנְקְדִיר זֵייעֶר דֶען דִיא הָאשְׁט גִימַאכְט
דָאשׁ שְׁטִיטֶל פַאר אַיין שְׁטָאט אוּנ דִיא מֶענְטְשִׁין פַאר מֶענְטְשִׁין
דְרוּם לִיבָּר פְרַיינְט זַייא ווִישֶׁן אַז אוּנְזֶר דוּכּוּס פוּן דֶער שְׁטָאט
זִיצְט אִין פְּרָאג דֶען פְּרָאג אִיז זַיינֶם אוּנ עֶר קוּמְט שׁוֹן נִיט אַהֶער
פוּן ווִיפִיל יָאר ווַייל עֶר הָאט פַיינְט דְאשׁ שְׁטִיטִיל עֶשׁ אִיז אִים
נִמְאָס ווֶעגִין זֵייעֶר אָרוּמְקֵייט אוּנ דִיא מִיאוּסִי הַייזֶר אוּנ אִיךְ
בִּין דָא אַיין קָאמִיסִיר אוּנ אִיךְ זִיץ אוֹךְ נִיט דָא דְרוּם שְׁטֵייט
דֶער הוֹף פוּן דֶעם דוּכּוּס תָּמִיד לֵיידִיג אוּנ אִיךְ זִיץ נָאר
אִין אַיין דָארְף פוּן אוּנְזֶרִי גוּטֶער אָבֶּר הַיינְט ווֶעל אִיךְ שְׁרַייבִּין
אַיין בְּרוּף צוּ דֶעם דוּכּוּס אוּנ ווֶעל אִים דֶער צֵיילִין ווִיא אַזוֹי
דִיא בִּישְׁט דָא אִין שְׁטָאט אוּנ דִיא הָאשְׁט גִימַאכְט דִיא שְׁטָאט
פַאר אַיין שְׁטָאט אוּנ דִיא הָאשְׁט גִימַאכְט אַלִי פַאר. לַייט אַזוֹ
ווֶעט עֶר בְּווַדַאי קוּמֶן אַהֶער צוּ דִיר עֶר זָאל דִיר אָפּ דַיינְקֶען דֶער
פַאר אַזוֹ ווֶעט עֶר דִיר גֶעבִּין גְרוֹשִׁי מַתָּנוֹת אוּנ דֶער קָאמִיסַר
גִיזוּגֶנְט זִיךְ מִיט אִים זֵייעֶר שׁוֹן אוּנ קוּשְׁט אִים אוּנ דַאנְקְט
אִים זֵייעֶר אוּנ פָאְרט אַהֵיים אוּנ ווִיא עֶר קוּמְט אַהֵיים אַזוֹ
שְׁרַייבְּט עֶר אַיין בְּרִיב צוּ דֶעם דוּכּוּס אוּנ דֶער צֵיילְט אִים דִיא
גַאנְצִי מַעֲשֶׂה אַז דָאשׁ שְׁטֶעטִיל אִיז הַיינְט זֵייעֶר שֵׁיין אוּנ דִיא
שְׁטֶעט לַייט טְרַייבֶּן שׁוֹן נִיט קַיין סְמָאלִי נַייאֶרְט זֵייא זֶענִין
שׁוֹן סוֹחֲרִים אוּנ נֶאֱמָנִים פוּן דֶער הַאנְט פוּן דֶעם עוֹשֶׁר אוּנ
עֶר לַייט זַייא אוֹיש גֶעלְט אוֹף הֶענְדִיל אוּנ פִיל מֶענְטְשִׁין זֶענִין
בַּייא אִים אִין שְׁטוּב אוּנ אִין זַייני גִיווֶעלְבִּין אוּנ עֶשׁ אִיז שׁוֹן

דא

דא פיל היזר שייני אונ פיל סוחרים פארין שון אהין נאך
סחורה אונ ביט דעם דוכוס אז ער זאל אבוסטני אראפ פארין
אן קוקין דיא שטאט מיט דעם עושר אזו׃ וועשטו גרוש תענוג
מקבל זיין פון דעם שטיטל דען דיא וועשט זעהין אז דיין שטאט
האט שון גאר איין אנדר פנים אונ דיא וועשט זעהין די גרושי חכמה
פון דעם עושר אונ פון זיין ווייב אונ וויא דיא בריב קומט אן
צוא דעם דוכוס אונ ער לייאנט זיא איבר אזוי הייסט ער גיך איין
שפאנין דיא קארוטי אונ פארין תיכף אין דעם שטיטל ארין אונ
פארט פרור צוא דעם קאמיסר אונ זייא פארין ביידי אין דעם
שטיטל · אונ וויא דער דוכוס קומט אין שטאט אונ דער זעהיט
אז עש איז דא שייני הייזר אונ דיא מענטשין גייאן שיין אן
גיטאן אזו האט ער גרוש הנאה אונ פארט צום עושר אין קלייט
ארין אונ וויא ער קומט אין קלייט אזו נעכט זיא אים זייער שיין
צו מיט נרוש כבוד דען זיא האט פר שטאנן אז דאש איז דר דוכוס פון
דר שטאט ווייל זיא האט גזעהן אז דר קאמיסר האט אים גרוש כבוד אפ
גיגעבין · אונ דער דוכוס פרעגט זיא וויא איז דיין מאן אזו באלד
לופט זיא אונ רופט איר מאן אונ איז אים מודיע אז דער דוכוס פון
דער שטאט איז דא בייא איר אין קלייט ער איז אמוסטני גיקומן
פון פראג זיך זעהין מיט אונז דען דער קאמיסר האט אים גשריבן
אז מיר האבן גימאכט דאש שטיטל צוא לייט דרום איז ער אהער
גיקומן אונז אפ דאנקין אונ ער וויל גיך זעהין מיט דיר אליין דרום
קום באלד אזו גייט ער מיט איר אין קלייט ארין · אונ וויא דער

דוכוס

דוכוס דער זעהיט אים אזו קושט ער אים אונ דאנקט אים זייער
וואש ער האט אים צוא לייט גימאכט דאש שטיטל אונ זאגט צו
אים איך האב אהער קיין מאל ניט גקאנט קומן מחמת זייער ארומקייט
אונ זייער פרנסה איז נאר גיוועזן מיט סמאלי אזו זענין זייא גאנץ ען
שטענדיג פאר שמורט · אבר היינט וועל איך שוין קאנין קומן
אהער אונ וועל שוין קאנין מיט זייא ריידין · אונ דער דוכוס
רעט מיט דעם עושר אונ זעהיט זיין גרושי חכמה אונ ער רעט
מיט אים עטליכי שעה אונ דער עושר ביט אים צוא זיך אין שטוב
ארייון אונ איז אים מכבד מיט טייערין וויין אונ טייערי מאכלים
אונ דער דוכוס זאגט צום עושר מיין הארץ איז צוא דיר צו גיקלופט
גיווארין מחמת ליבשאפט איך קען שוין גאר פון דיר ניט אוועק
פארין · אונ דער דוכוס פארט אהיין אין זיין הוף אריין אוף
נעכטיגן אונ אין דער פריא קומט ער ווייטר צו פארין צום עושר
אונ רעט ווייטר אויך מיט אים עטליכי שעה דעם דריטין טאג
שיקט ער צוא ברייגין דעם עושר צו זיך בקיצור ער איז גשפאנן
דארט פיר וואכין אונ אלי טאג האט ער זיך גימוזט מיט אים זעהין
אונ ריידין מיט אים דען ער האט שוין גאר אן אים ניט גקאנט אויש
קומן ער האט אים ליב וויא זיין היגין לעבין · נאך פיר וואכין
איז ער גיקומן צו פארין צו אים אונ זאגט צו אים איך קאן פון
דאנין גאר ניט אוועק פארין אן דיר דען אן דיר וועל איך ניט
לעבין דרום לאז דא איבר מענטשין איבר דייני גישעפטין מיט די
קלייטין אונ דיא מיט דיין ווייב פאר ארויש מיט מיר קיין פראג
אונ איך וועל דיר איבר ענטפרין אלי מייני גוטר אין דיא הענט אז

דיא

דיא זאלשט האבין צוא שאפין אונ דיא זאלשט אפ נעמין חשבון
בייא אלי מייני קאמיסארים אונ קיין שום תבואה וועט מען ניט
שארן פר קופן אן דיין וויסין כדי די זאלשט האבן מקלעריא אונ איך
וועל דיר אוך געבין פון מיין הוף וואש דיא וועשט בדארפן אוף
דער הוצאה היינו כל מיני תבואה אונ וועל דיר געבין איין דירה
מיט האלץ אונ מיט וואשיר מיט ליכט אונ וואש דיא וועשט פאר
דינין אחוץ וועשטו אוועק לייגין אוך. דיא וועשט זיך מאכן קארט
אגרושן ויין שיינק אונ איך מיט אלי מייני מענטשין וועלין בייא
דיר נעמין ויין נאר דיא זאלשט אבטונג געבין אוף מיין גוטש דען
דיא שטאט פראג מיט אלי אירי דערפיר קערין אלי צוא מיר
אונ איך וועה אין דיר אז דיא בישט איין גרושר חכם אונ איין גרושר
צדיק בסתמא וועשטו ערליך זיין אונ גיטריא זיין אין מייני געשעפטן ·
אונ עש איז אזו גבליבן ער האט גלאוט אין זייני געשעפטין נאמנים
אונ ער מיט זיין וויב זענין ארוש מיט דעם דוכוס קיין פראג אונ
ער האט אים גגעבין איין פאפיר אז ער האט צו שאפין אוף גאר
זייני גוטער ער איז דער גרעסטיר קאמיסר אונ ער בדארף אפ
געמין חשבון בייא אלי קאמיסארים · אונ ער האט אים
גיקופט איין גרושין פאליץ אונ ער האט אים אריין גישוקט
פיל תבואה אוף עסין אונ פיל געלט אויף דער הוצאה · אונ
דער עושר איז בייא אים זייער חשוב אונ ער מאכט זיך
איין גרוישין ויין שיינק אונ ער האט גרויש שפע דען דער דוכוס
מיט אלי זייני מענטשין נעמין בייא אים ויין אונ אוך פיל
מענטשין גרושי לייט נעמין צו ליב דעם דוכוס אונ אזו אוך

אנדרי מענטשין וואש האבין אים ליב רען ער איז זייער איין
פרומר אונ ער גיט פיל צדקה דרום איז ער זייער חשוב ביא
דער גאנצער שטאט · אונ ער זיצט שטענדיג אונ לערינט גאר
צווייא שעה אין טאג · מושט ער זיך אין משא ומתן אונ גיט
אכטונט אוף דיא חשבונות פון דעם דוכוס אונ ער טוט עש
זייער מיט גרויש נאמנות · אמאל קומט אריין דער נאמן פון
דעם וויין שיינק אונ זאגט צו אים מיין הער עש גייט מיר אפ
טויזינט רענדליך איך האב זייא בוודאי ניט גיגנבת נאר איך האב
גיהאט איין חשבון זעה איך אז עש גייט אפ איך ווייש ניט
וואש דאש איז אזו זאגט דער עושר טאמר איז דיר אומצר שולדיג
זאגט דער נאמן איך גידיינק ניט אז אומצר זאל מיר שולדיג זיין
טויזנט רענדליך פאר וויין עש קאן גאר ניט זיין דער עושר איז
זייער ברוגז אויף דעם נאמן אונ פאר חידושט זיך זייער אז עש
זאל אפ גיין אזו פיל געלט דען ער ווייסט דר נאמן איז איין ערליכר
ער האט בוודאי ניט גיגנבת אונ ער זאגט צו אים גייא נאר חשבון
נאך אמאל איבר דעי עש קען גאר ניט זיין אזו איז דער נאמן אוועק
גיגאנגין זייער צארונדיג דר וויל קומט אן איין קוויטל פון דעם בישוף
אונ שרייבט צום נאמן אזו וויא איך בין דיר שון שולדיג
טוזינט רענדליך פאר וויין אונ איך האב דיר נאך ניט אפ צו
געבין אונ מארגין בדארף איך מאכין איין גרושין באל דרום
זאלשטו מיר נאך געבין וויין אוף דעם באל אונ אין אקליינר
צייט ארום וועל איך דיר אין גאנצין בצאלין היא דער נאמן
לייאנט איבר דאש קוויטל אזו דער פרייאט ער זיך זייער אונ

לופט

לֹופְט אַרַיין מִיט גְרוֹשׂ שִׂמְחָה צוּם בַּעַל הַבַּיִת אוּנ זָאגְט צוּ אִים דִיא טוּזִינְט רֶענֶדְלִיךְ זֶענִן שׂוֹן דָא דֶען אִיךְ הָאבּ גָאר פַאר גֶעסִין אַז דֶער בִּישׁוֹף אִיז מִיר שׂוּלְדִיג טוּזִינְט רֶענְדְלִיךְ אוּנ וַויזְט אִים דָאשׂ קְוִויטְל׳ אַזוֹ וֶוערְט עֶר זֵייעֶר בְּרוֹגֶז אוּנ זָאגְט צוּם נֶאֶמָן גִיבּ אִים שׂוֹן מֵיין קַיין וַויין גִיט דֶען אַז עֶר וֶועט דִיר אָפּ גֶעבִּין דִיא טוּזִינְט רֶענְדְלִיךְ וֶועשְׂטוּ אִים וַויטֶער בָּארְגִין אַזוֹ זָאגְט דֶער נֶאֶמָן צוּם שָׁלִיחַ פוּן דֶעם בִּישׁוֹף גֵייא אוּנ זָאג דַיין הַאר אַז דֶער בַּעַל הַבַּיִת הֵיישְׁט אִים שׂוֹן מֶער קַיין וַויין נִיט גֶעבִּין בִּיז עֶר וֶועט פְרִיר אָפּ גֶעבִּין דִיא טוּזִינְט רֶענְדְלִיךְ וָואשׂ עֶר אִיז שִׂילְדִיג׳ אוּנ דֶער שָׁלִיחַ גֵייט אוּנ זָאגְט עֶשׂ דֶעם בִּישׁוֹף אַזוֹ וֶוערְט דֶער בִּישׁוֹף זֵייעֶר בְּרוֹגֶז אוּף דֶעם וַויין שֵׁיינְקִיר וַוייל עֶר הָאט אִים זֵייעֶר מְבַיֵּישׁ גִיוֶוען פַאר פִיל לַייט׳ אוּנ וִוידֶר עֶר וִויל אִים נִיט בָּארְגִין קַיין וַויין אוּנ אוּיף מָארְגִין בַּדַארְף עֶר מַאכִין אַיין בַּאל אוּנ קַיין גֶעלְט הָאט עֶר נִיט אַזוֹי וֶועט עֶר מְבוּיָשׁ וֶוערִין פַאר גְרוֹשִׂי לַייט דֶען עֶר נֶעמְט בַּייא אִים תָּמִיד אוּף בָּארְג אוּנ דֶער נָאךְ בַּצָאלְט עֶר אִים מִיט אַמָאל אוּנ הַיינְט וִויל עֶר אִים נִיט גֶעבִּין אִיז עֶר זִיךְ נָאר מְכַוֵּין כְּדֵי עֶר זָאל מָארְגִין מְבוּיָשׁ וֶוערִין דְרוּם גֵייט עֶר צוּם קָאמִיסֶר פוּן דֶער שְׂטָאט אוּנ דֶער צֵיילְט אִים דִיא גַאנְצִי מַעֲשֶׂה אוּנ בִּיט אִים זֵייעֶר אַז עֶר זָאל זִיךְ נוֹקֵם זַיין אִין דֶעם וַויין שֵׁיינְקִיר דֶען עֶר הָאט זִיךְ מְכַוֵּין גִיוֶועז אִים מְבוּיָשׁ זַיין אַזוֹי שִׂיקְט בַּאלְד דֶער קָאמִיסַר אִים רוּפִין וִויא דֶער שָׁלִיחַ קוּמְט צוּם וַויין שֵׁיינְקֶר אוּנ זָאגְט דֶער קָאמִיסַר רוּפְט אִים מִיט גְרוֹשׂ צָארִין אַזוֹי וֶוערְט דֶער וַויין שֵׁיינֶקֶר זֵייעֶר בְּרוֹגֶז

אויף

אויף דעם קאמיסר אונ זאגט צום שליח גייא זאג צו דעם קאמיסר אז איך וועל צו אים ניט גיין נאר אז ער וויל אונ דארף מיט מיר עפיס ריידן זאל ער קומן צוא מיר אז דער שליח קומט אונ זאגט דעם קאמיסר דיא רייד אזו ווערט ער זייער ברוגז אוף דעם ווין שיינקיר אונ זאגט צו עטליכע קנעכט גייט אונ ברייגט אים מיט גוואלד אונ איך וועל אים שליסן אין קייטן דען ער האט מיך גזדלט וויא דיא קנעכט קימן צום ווין שיינקר אונ זאגין אים אז זייא זענין גיקומן אים נעמין מיט גיוואלד צום קאמיסר אונ ער וועט אים שליסין אין קייטן פאר וואש ער איז תיכף צוא צו אים ניט גיקומן אונ האט אים נאך גיזודלט דען ער האט גיזאגט דער קמיסר מעג גיין צו אים · אזו לאכט ער זייער פון דעם קאמיסר אונ זאגט צו דיא קנעכט גייט א נ זאגט דעם קאמיסר פון מיינט וועגין אז ער זאל תיכף קימן צוא מיר דען איך בדארף בייא אים אפ נעמין חשבון פון דעם דוכוס ג טש וואש ער שאפט דרויף דען איך האב איין פאפיר פון דעם דוכוס אז אלי קאמיסארם פון דעם דוכוס בדארפין מיר אפ געבין חשבון וויא דיא קנעכט גייאן אין דער ציילין דאש דעם קאמיסר אזו ווערט ער דער ציטרט אונ לויפט באלד צו דעם ווין שיינקיר אונ ביט אים זייער שטארקאיבר אונ זאגט צו אים זייא מיר מוחל דען איך האב ניט גיוואשט אז די ביישט אזו איין חשוב בייא אונזר דוכוס דרום האב איך גיזאגט אזעלכי שלעכטי רייד אוף דיר איך וועל שון ווייטר וויסין אז איך בדארף דיר אפ געבין גרוש כבוד דען דיא ביישט פיל גרעשיר פון מיר · אונ דער

קאמיסר

קאמיסר גייט אהיים מיט גרויש חרפה אונ זאגט צו דעם
בישוף איך קאן אים גאר ניט טאן דען איך האב מורא פאר
אים אונ דער בישוף גייט אוועק מיט גרויש כעס אוף דעם וויין
שיינקיר אונ זאגט איך מוז מיך אין אים נוקם זיין ׃ונ דאש
איז גיוועזן נאהינט צו פסח ׃ אזו שמוסט דער בישוף אפ
מיט איין נכרי אז ער זאל דעם וויין שיינקיר אונטער ווארפין
איין גישטאבנים נכרי איין קליינם ׃ונ זאל עש ארין ווארפין
ביי אים אין איין קעליר אודר אין איין קאמיר אונ דער נאך וועט
מען ברעגירן אוף זיין שטוב אונ מען וועט אים גיפונן אזו
וועט מען זאגין אז ער האט אים גישטאבין דען ער בדארף
האבין בלוט אוף פסח דען אמאל פלעגין דיא נכרים זאגין
אז יודין דארפין האבין בלוט אוף פסח אזו וועלין מיר זיך אין
אים נוקם זיין אונ דער פאר וועשטו האבין עולם הבא ׃ אונ
דער נכרי האט דעם בישוף גיפאלגט אונ איז גיגאנגן אהיים
אונ ביי אים איז גיוועזן איין קינד שלאף אזו האט ער אים
באלד גישטאבין אונ האט אים ארין גיווארפין צו דעם וויין
שיינקיר אין איין אפינעם קילער אונ אז עש איז גיקומן דיא
ערשטי נאכט פון פסח אונ דער וויין שיינקיר זיצט אוף דער
הסיבה בעט זייער פרייליך אזו איז אן גיקומן דער בישוף מיט
פיל נכרים אונ זענין ארום גיפאלין אוף זיין הויף צו זוכין דעם
גיהרגיתן נכרי דעם קליינים אונ האבין אים גיפונן ביי אים אין
קילער אזו באלד וויל דער בישוף נעמין דעם וויין שיינקיר אונ
אים שליסין אין קייטן אבר דער דוכוס איז גיוואר גיווארין אונ

שיקט

שִׁיקְט צוּם בִּישׁוּף אַז עֶר זָאל אִים נִיט טָאן קַיין שׁוּם זַאךְ - דֶעַי עֶר אִיז פַאר אִים עָרֵב אַז וֶוען מֶען וֶועט אִים בַּדַארְפִין צוּם מִשְׁפָּט וֶועט עֶר אִים צוּ שְׁטֶעלִין אוּנ עֶר פַאר לָאזְט זִיךְ נִיט מִיט דֶעם מִשְׁפָּט אוּף קֵיינֶם נָאר אוּף דֶעם מֶלֶךְ מִיט דֶעם פּוּיפְּס אַז זֵייא בֵּיידִי זָאלִין מִשְׁפָּטִין דֶעם מִשְׁפָּט דֶען דֶער דוּכּוּס וֵוייסְט קְלָאר אַז עֶר אִיז זֵייעֶר אַיין עֶרְלִיכֶר מַאן עֶר וֶועט בְּוַודְאַי קַיין מֶענְטְשִׁין נִיט הַרְגֶנִין גַייאָוְט עֶשׂ אִיז אַיין בִּלְבּוּל · דֶער בִּישׁוּף נֶעמְט אִים שׁוֹן נִיט אִין תְּפִיסָה נָאר עֶר שְׁטֶעלְט אַיין וַוארְטִי לֶעבִּין זַיין שְׁטוּב אַז עֶר זָאל נִיט אַנְטְלוֹיפִין אוּנ מֶען שִׁיקְט אַוֶועק דֶעם מִשְׁפָּט צוּ מֶלֶךְ מִיט דֶעם פּוּיפְּס אוּנ מֶען בִּיט זֵייא אַז מִזָאל אַרָאפּ פָארִין צוּ פַּסְקְנִין דֶעם מִשְׁפָּט אוּנ דִי גַאנְצִי שְׁטָאט וֵויינְט אוּף דֶעם עוֹשֶׁר דֶען זֵייא הָאבִּין אִים אַלִי זֵייעֶר לִיבּ דֶען עֶר אִיז זֵייעֶר אַיין פְּרוּמֶר אוּנ אַיין גְרוֹישִׁיר בַּעַל צְדָקָה אוּנ פִיל יוּדֶן הָאבִּין פַּרְנָסָה פוּן אִים אוּנ עֶר טוּט אִין שְׁטַאט גְרוֹשִׁי טוֹבוֹת דֶען עֶר אִיז זֵייעֶר חָשׁוּב בַּייא דֶעם דוּכּוּס פוּן דֶער שְׁטָאט אוּנ דֶער דוּכּוּס הָאט אִים לִיבּ וִויא זַיין לֶעבִּין אוּךְ זִיצְט עֶר שְׁטֶענְדִיג אוּנ לֶערִינְט אוּנ אִיז אַיין גְרוֹשֶׁר צַדִיק · אוּךְ דֶער גוּר אַרְיֵה דֶעַי רַב פוּן דֶער שְׁטָאט פְּרָאג הָאט זֵייעֶר גְרוֹישׂ יְסוּרִים פוּן אִים אוּנ בִּיט צוּ הַשִׁי״ת אַז עֶר זָאל דֶעם עוֹשֶׁר הֶעלְפִין פוּן דֶעם בִּלְבּוּל · אוּנ דֶער גוּר אַרְיֵה פַאסְט פִיל תַּעֲנִיתִים דְרוּף אַז מֶען אִים מִן הַשָּׁמַיִם מְגַלֶה זַיין עֶפִּיס אַיין עֵצָה דְרוֹיף אַמָאל הָאט זִיךְ דֶער גוּר אַרְיֵה גִילֵייגְט שְׁלָאפֶן בַּייא נַאכְט אוּנ פַאר דֶעם שְׁלָאף הָאט עֶר זֵייעֶר גְרוֹשִׁי יְסוּרִים גִיהַאט פוּן דֶעם בִּלְבּוּל

אזו

אזוי איז מען מודיע דעם גור אריה בייא נאכט מן השמים:
אונ מען זאגט אים הער אויף צוא פאכטין נאר אויב די וויקסט:
פארין אין דער אונ דער שטאט דארט איז דא איין יהודי:
ער הייסט ר׳ ליב מען רופט אים לייבילי זאקין מאכיר דען ער
הארבייט זאקין אונ פאר קויפט דער פון איז ער זיך מפרנס דער
לייבילי קאן אים העלפין ווייטר קען קיינר דער צוא ניט העלפין
אזוי שטייט דער גור אריה אויף אין דער פריא אונ דינגט איין פיר
אונ פארט גלייך אין דער שטאט אריין אונ ער קומט אין דער
שטאט אריין אונ פרעגט אויף לייבלי זאקין מאכיר זאגין זייא
צוא אים מיט גילעכטיר וואש טיג אייך דער לייבלי איר ווילט
זיך לאזין ארבטין בייא אים זאקין דען ער איז זייער איין
פראסטיר מענטש אונ איין ארומן וואש בדארפט איר אים אבר
דער גור אריה זאגט צו זיי וועש הארט אייך וועש איך בדארף אים
ווייזט מיר נאר וויא ער זיצט אזו ווייזט מען אים אז ער זיצט כחוץ
לעיר אין איין קליין שטיבל אונ ער איז איין גרושר ארומאן
אונ דער גור אריה גייט אליין אריין צו אים אונ דער לייבלי
גיט אים שלום אונ זאגט וואש טוט איר דא זאגט דער גור
אריה איך בדארף צו אייך עפיס האבין זאגט ער צו אים
טאמיר בדארפט איר אפאר זאקין קופין זאגט ער ניין אונ
דער ציילט אים די גאנצי מעשה אונ דער לייבלי לאכט זייער דר פון;
אונ זאגט איך קאן מער ניט נאר זאקין ארבטן אבר ווי קום איך צו
אזו איין מעשה איך זאל קאנין ריידן מיט איין מלך אונ מיט
איין פויפס אבר דער גור אריה זאגט צו אים עש איז קיין תירוץ
ניט

ניט דען איר וועט דא מציל זיין איין גרויסין צדיק אונ מן השמים האט מען מיר גיזאגט אז איר קענט אים העלפין דרום איז בוודאי איין יושר אז איר זאלט אים טאן דרונן איין טובה אונ מאמר ווילט איר ניט בין איך אויף אייך גוזר דען איך בין דער גור אריה דער רב פון פראג׳ אזו זאגט דער לייבלי צו אים רבי איר פארט אהיים אונ איך וועל שון דארטין זיין איך וועל גיין צו פיס דען דר משפט וועט ערשט זיין אום שבועות אונ ערב שבועות וועל איך זיין אין פראג אונ מיט גאטש הילף וועט דער יהודי זיין ריין פון דעם משפט דען ער איז זיך באמת גאר ניט שולדיג׳ אונ דר גור אריה גיזוגנט זיך מיט אים אונ פארט אהיים אונ זאגט זיי דארט איין בשורה אז דער עושר וועט שון מיט גאטש הילף גיהאלפין ווערין נאר וויא אזו זאגט ער זייא ניט נאר ער זאגט זייא זארגט גאר ניט עס וועט זיין רעכט אונ דער לייבלי גייט ארויש פון דער היים ערב שבועות אונ גייט אויף דעם וועג ניט ווייט פון פראג באגיגנט ער פארין דעם פויפס ער פארט קיין פראג צו דעם משפט אז דער פופס זעהיט גיין דעם ארומן אזו הייסט ער זיך שטעלין אונ פרעגט אים ווער ביסטו אונ וויא אהין גייסטו ענפרט ער אים איך בין איין יהודי אונ איך גייא קיין פראג אויף שבועות אזו זאגט דער פופס צו אים זעך זיך [illegible] גיר אזוי וועשטו גיכר זיין אין פראג דען דער סדר איז אז איין פופס איז איין עניו בייא זיך אונ איין בעל רחמנות׳ אונ דער לייבלי דער ארומן זעצט זיך מיט אים אויף דעם וועג ריידן זייא ביידי דער פופס פרעגט דעם ארומאן וואש בדארפסטו קיין פראג זאגט ער איך בדארף

האבין

האבין איין קליינִיקייט אונ דער אָרוּמַאן פְרֶעגְט דֶעם פּוּפְּס וָאש פארשׁטוּ קיין פְּרָאג וואשׁ בּראַרְפְשׁטוּ דָארְט האבין פאר איין עסק זאָגְט דער פּוּפְּס איך פָאר מַכּה איין עסק וואש דער בִּישׁוֹף האט מיט איין יְהוּדִי דער יְהוּדִי האט גֵיהַרְגִית פאר פֶּסח איין קְלֵיינֶם נכְרִי אונ האט בּייא אִים אַרוֹשׁ גֵינוּמֶן דאשׁ בְּלוּט אוּף פֶּסח אונ דער בִּישׁוֹף האט עשׁ גֵיהַאפְּט בַּדַארְף איך מִיט דעם מַלְכוּת פַּסְקֶנִין דעם דִין דען דער יְהוּדִי איז זייער חָשׁוּב בּייא דעם דוּכּוּס פוּן פְּרָאג דרוּם האט זיך דער דוּכּוּס פאר לָאזְט אוּף אוּנְז דען טָאמִיר איז דאשׁ איין בִּלְבּוּל דרוּם וועלין מיר דער קְלֶערִין דעם אֶמֶת זאָגְט דער אָרוּמַאן צוּא אִים איך פאר אוּך מַכּה דעם בִּלְבּוּל וויא זייא רֵייזִין אַזוֹי הֵייבִּין אָן דיא פֶערְד זייער לוֹפִין אונ קערין איבּר דיא קַארִיטֶע אונ דער פּוּפְּס צוּ בְּרֶעכְט זיך איין פִּיס אַזוֹ שְׁרַייאֶט ער זייער מִיט איין בִּיטָר גִישְׁרֵייא אַזוֹ גֵיט צוּ דער אָרוּמַאן צוּ אִים אונ זָאגְט צוּ אִים וָואשׁ שְׁרֵייכְטוּ אַזוֹ איך קען דיר. דער צוּ הֶעלְפִּין אַז עשׁ זָאל דיר בַּאלְד אוּף הֶערִין ווייא טָאן אַזוֹ בֶּעט אִים דער פּוּפְּס זייער אַז ער זָאל אִים הֶעלְפִין · זָאגְט דער אָרוּמַאן אַז דיא וועסְט מיר צוּ זָאגִין אַז דיא וועשְׁט נִיט גֵיין צוּם מִשְׁפָּט אָן מיר אַזוֹ וועל איך דיר הֶעלְפִּין אַזוֹ שְׁוֶוערְט דער פּוּפְּס אִים דְרוּף אַז ער זָאל נִיט גֵיין צוּם מִשְׁפָּט אָן אִים אַזוֹי גֵייט דער אָרוּמַאן צוּ אִים צוּ אונ נֶעמְט אָן דיא פִּיס מִיט זַיְינִי הֶענְט אַזוֹ הֶערְט אִים בַּאלְד אוּף ווייא טָאן אונ עשׁ ווערְט פַאר הֵיילְט אונ מען דער קֶענְט גָאר נִיט אַז זיא איז גִיוֶועז צוּ בְּרָאכִין

אונ

ונ עֶר וֶוערְט גִיזוּנְט אוּנ שְׁטַארְק אַזוֹ קוּשְׁט אִים דֶער פּוֹפְּס
אוּנ דַאנְקְט אִים זֵייעֶר אוּנ בִּיט אִים אַז עֶר זָאל זִיךְ ווַייטֶר
אוֹיף זֶעצִין מִיט אִים אָבֶּר עֶר ווִיל שׁוֹן נִיט אוּנ זָאגְט צוּ אִים
פָּאר גִיזוּנְד אוּנ אִיךְ ווֶעל בָּעסִיר גֵיין צוּ פִּיס נָאר זָאג מִיר
ווִיא דִיא וֶועשְׁט אַיין שְׁטַיין אוּנ אַז מֶען ווֶעט דִיךְ מָארְגִין
רוּפִין צוּם מִשְׁפָּט זָאלְשְׁטוּ נִיט גֵיין בִּיז אִיךְ ווֶעל קוּמִין צוּ
דֶער שְׁטַאנְצִיעַ אוּנ מִיר ווֶעלִין בֵּיידִי גֵיין אוּנ דֶער פּוֹפְּס זָאגְט
אִים צוּ אוּנ זָאגְט אִים זַיין שְׁטַאנְצִיעַ אוּנ דֶער אָרוּמַאן גֵייט אַוֶועק
צוּ פִּיס אוּנ גֵייט אַרַיין קַיין פְּרָאג אוּנ גֵייט אַרַיין צוּם גוּר אַרְיֵה
אוּנ זָאגְט צוּ אִים שְׁרֶעקְט זִיךְ נִיט דֶען עֶשׁ ווֶעט אי״ה נָאר
רֶעכְט זַיין אוּנ מָארְגִין אִין דֶער פְרִיא הָאט מֶען גִימַאכְט אַיין
תְּלוּיָה אוּנ מֶען שִׁיקְט רוּפִין דֶעם פּוֹפְּס אָבֶּר דֶער פּוֹפְּס זָאגְט
אִיךְ קֶען נָאךְ נִיט גֵיין אִיךְ הָאבּ קַיין כֹּחַ נִיט דֶען עֶר הָאט
נָאךְ דֶעם אָרוּמַאן נִיט גִיזֶעהִין אוּנ אַז דֶער אָרוּמַאן אִיז
גִיקוּמִין אִיז עֶר גִיגַאנְגִין אוּנ אִיז גִיקוּמִין צוּ דֶעם אוֹרְט פוּן
דֶעם מִשְׁפְּט אוּנ הָאט זִיךְ גִזֶעצְט צוּם מִשְׁפָּט מִיט דֶעם מֶלֶךְ
אוּנ דֶער אָרוּמַאן אִיז גִיקוּמִין אַהִין נָאר קֵיינֶר הָאט אִים נִיט
גִיזֶעהִין נָאר דֶער פּוֹפְּס אוּנ דֶער דוּכּוּס שְׁטֵייט אוֹיךְ לִיבֶּן זֵייא
אוּנ דֶער בִּישׁוֹף שְׁטֵייט אוֹיךְ לִיבֶּן זֵייא אוּנ שְׁרַייאֶט זֵייעֶר פַּאר
זֵייא אִיז דֶען דָאשׁ גִיהֶערְט גִיווָארִין בַּאֲשֶׁר עֶר אִיז אַיין חָשׁוּב
בַּייא דֶעם דוּכּוּס מֶעג עֶר הַרְגֶנִין אַיין נָכְרִי דֶען עֶר הָאט גִיהַרְגִית
דָאשׁ קִינְד פוּן דֶעם נָכְרִי הָרוּם בְּדַארְף מֶען אִים הַרְגֶנִין אַזוֹ
קֶערְט זִיךְ אִים דֶער פּוֹפְּס צוּם אָרוּמַאן אוּנ זָאגְט צוּ אִים וָואשׁ

זאגשטו זאגט דר ארומאן אז איך וועל דיר אבר אוש ווייזן אז
דער יהודי האט ניט גיהרגית נאר דער בישוף האט גיהיישן
הרגנין אונ מען זאל אים אונטר ווארפין דעם יהודי וואש וועט
זיין זאגט דר פופס דעם משפט ווש מען בדארף טאן דעם יהודי וועט
מען אים טאן אזו דער ציילט דער פופס דעם מלך אז איין
מענטש שטיט לעבין אים אונ זאגט אז ער וועט אוש ווייזין
אז דער בישוף האט גיהיישין דאש קינד הרגנין אונ אונטר
ווארפין דעם יהודי · אזו זאגט דער מלך צום פופס איך
בעט דיך · אז דיא זאלשט זאגין דעם יהודי אז איך זאל אים
אויך זעהין דען איך זעה קיינם ניט שטיין לעבן אונז אונ
דער פופס בעט אים זייער אזו דער זעהיט אים דער מלך
אונ דער מלך זאגט הויך צו אים הייב דיא וועשט דער ווייזין
אזו וועט מיין בוודאי טאן צום בישוף דיא אייגני מיתה
וואש ער האט גיוואלט טאן צום יהודי אונ דער לייבילי
זאגט צו זייא קוקט מיט מיר וועל איך אייך עש דער ווייזין
אונ דער לייבילי זאקין מאביר מיט דעם מלך מיט דעם פופס
מיט דעם דוכוס מיט דעם בישוף גייאן אל, אונ דער לייבילי
פירט זייא אזו פיל מענטשין גייאן נאך צו זעהין חידושים
פון דעם ארומאן אונ ער פירט זייא דארט וויא דאש טוטי
קינד איז באגראבין אונ ער הייסט אים ארויש נעמן פון
דער טרינע אונ מען נעמט אים ארויש אזו הייסט ער זיך אים
זעצין אונ זאגט זישט ווער עש שטייט לעבן דיר זעץ זיך
אויף אזו זעצט ער זיך אויף אזו זאגט ער צו אים וואש

שוויגסטו זאג ווער עש האט דיך גישטאכין זאגט ער איך בין
שלאף גיווען האב איך גיזעהין אז דער בישוף איז גיקומן צו
גיין צו מיין פאטיר אונ זאגט צו אים איך זאג דיר צו עולם
הבא אז דיא זאלשט שטעכין דיין קונד אונ זאלט עש אונטר
ווארפין דעם ווין שיינקיר דען ער האט מיך מבייש גיווען אונ
דיין קונד ווערט זיך בלויז שטארבין דען ער איז זייער
שלאף אונ נאך פיל רייד האט ער איבר מיין פאטיר גירעט
ביז ער האט אים איבר גירעט · אזו האב איך אן גיהובין זייער
שרייאן וואש האט א״ר צו מיר אבר מיין פאטיר האט מיך ניט
גיהערט אונ ער האט אן גישארפט איין מעסיר אונ איך בין
גלו ן אין גרוש היץ איך האב מיך ניט גקאנט רורין אזו איז מיין
פאטיר צו מיר צוא גיגאנגין אונ האט מיך גישטאכין אונ וואש
ווייטר איז גיווען ווייש איך שון ניט נאר דאש האב איך
גיהערט אונ גיזעהין אזו זאגט דער לייבילי נא היינט לייג זיך
אנודר צו ריק מען בדארף דיך שון מיין ניט פרעגין אונ
ער לייגט זיך אנודר אונ איז ווידר טוט אזו היישט ער אים
אריין לייגן צו ריק אין דער ערד מיט דער טרינגע וויא פריר
אונ דער לייבילי זאגט צום מלך מיט דעם פופס נא וואש
זאגט איר היינט אוף דעם בישוף ניט גינוג אז ער אליין האט
אים גיהיישין הרגנין האט ער נאך גיוואלט דעם יהודי אוך
הרגנין אזוי באלד האט דער מלך מיט דעם פופס גיהיישין אז
מען זאל דעם בישוף מיט דעם פאטיר פון דעם קונד היינגן
אוף דער תליה אונ דער לייבילי גיזוגנט זיך מיט זייא אונ גייט

אוועק

אָוֶועק צום ג״ר אַרְיֵה אונ הָאט גִיהַאלְטִין בַּייא אִים יוֹם טוֹב אונ קֵיינֶר הָאט פוּן דֶער מַעֲשֶׂה גָאר נִיט גִיוְוישְׂט דֶען מֶען הָאט אִים קֵיינֶר נִיט גִיזֶעהִין נָ״ר דֶער פּוּיפְּם מִיט דֶעם מֶקֶך אונ נָאך שְׁבוּעוֹת הָאט עֶר זִיך מִיט דֶעם גור אַרְיֵה שֵׁיין גִזִיגִינְט אונ אִיז אַוֶועק גִיגַאנְגִין פוּן פְּרָאג אונ דֶער ווַיין שֵׁיינְקִיר אִיז נָאך גִיווָארִין מַיין חָשׁוּב בַּייא דֶעם רוֹכִּום אונ עֶר הָאט זֵייעֶר מַצְלִיחַ גִיוֶועזִין אונ הָאט גִיגִיבְּן פִּיל צְדָקָה אונ הָאט גִיטָאן פִּיל מַעֲשִׂים טוֹבִים · דֶער פוּן קֶען מֶען זֶעהִין וִויא הַשי״ת הָאט מִיט אִים גִיטְאן פִּיל נִסִּים וְנִפְלָאוֹת ווַייל עֶר אִיז גִיוֶועזִין זֵייעֶר פְרוּם אונ הָאט גִיטָאן פִּיל צְדָקָה אַזוֹ וִויא עֶשׂ שְׁטֵייט וּצְדָקָה תַּצִּיל מִמָּוֶת דָאשׂ אִיז טַייטְשׁ אַז מֶען גִיט צְדָקָה אִיז דָאשׂ מַצִּיל פוּן דֶעם טוֹיט אונ מֶען טוּט מִיט אִים גְרוֹישֶׂי נִסִּים הַשי״ת זָאל אוּנְז הֶעלְפִין אַז מִיר זָאלִין קֶענִין מְקַיֵּים זַיין דִיא מִצְוַת צְדָקָה בִּשְׁלֵימוּת אָמֵן :

ע נ ד ע